

Slovenski čebelar

št. 2

letnik CXI –
januar 2009

ISSN 0350-4697

**O lanski letini in
pogledu naprej**

**Nujno potrebujemo
čebelarski zakon**

**Slovenski med
zaščiteno z geografsko
označbo**

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah:
9.00 - 12.00

**V NAŠI TRGOVINI LAHKO
DOBITE VSE NA ENEM MESTU:**

- KVALITETNO IZDELANA TOČILA ZA VSAKOGAR
- POSODE ZA MED RAZLIČNIH VELIKOSTI
- STOJALA IN POSODE ZA ODKRIVANJE SATJA
- GRELCE RAZLIČNIH TIPOV
- VES DROBNI ČEBELARSKI MATERIAL
- IZ NERJAVEČE PLOČEVINE VAM LAHKO IZDELAMO TUDI IZDELKE PO NAROČILU

Čebelarji izkoristite možnost ugodnega nakupa s pomočjo sofinanciranja nakupa čebelarske opreme s strani RS in EU.

Privoščite si najboljše.

STIMULATIVNE ČEBELJE POGAČE MEDOPIP z dodanimi vitamini in minerali.

**Cena pogače je 1,25 €/kg
- 8% popust pri nakupu pogače nad 200 kg.**

Pakiranje v vrečkah po 1 kg v 20 kg kartonih.

Sestava pogače Medopip:
saharoza v prahu, invertni sirup,
rastlinski proteini, vitamini in minerali.

Pri gotovinskem nakupu čebelarske opreme v vrednosti nad 42 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4% popusta. Popusti se med seboj ne seštevajo in ne velja kartica ugodnosti.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur

tel.: 04 25 19 410, e-pošta: info@logar-trade.si, internet: www.logar-trade.si

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

UVODNIK

Drage čebelarke, dragi čebelarji!

Dovolite mi kratko razmišljanje o naši ubogi čebeli, o katere ogroženosti veliko govorimo, vendar za njen obstoj, vsaj za zdaj, naredimo bolj malo. Kot žuželko (oz. žival), ki jo gojimo, obravnavajo čebele Zakon o živinoreji, h kateremu sodijo še številni podzakonski predpisi. Očitno je, da so konjska in kravja merila kar nekako pregroba za drobno žuželko, saj je v zakonskih predpisih v družbi drugih živali, ki jih redimo, pravzaprav nekakšen pastorek. Kot da pripravljavec zakonodaje ne bi vedel točno, kaj z njo. Tako na primer sploh niso vedeli, kako bi jo vključili v predpis, ki določa stopnjo ogroženosti pasem – zato je v njem preprosto ni. Pa tudi zakonsko besedovanje, ki je seveda »živinorejsko«, se ji nekako ne poda: čebele gojimo, matice vzrejamo, zakon pa govori o reji in rejskih programih.

Spet moramo zavrteti staro ploščo: čebele niso produkt človekove selekcije, kot so to pasme domačih živali, temveč so (skoraj) take, kot so nastale v naravi. Ko se je pojavil človek, so čebele že obstajale. Živele so v sožitju z drugimi živalmi in rastlinami, bile so člen različnih ekosistemov, predvsem gozdnih. Bio-loška veda jih je prepoznala kot vrste in podvrste in jim dala znanstvena imena. Tako tudi kranjski čebeli.

Ko so se, predvsem zaradi človekovih vplivov, začela kazati znamenja, da so nekatere rastline in živali ogrožene, se je znanost ozrla tudi na čebelo. V znameniti »Spomenici«, ki jo je leta 1920 predložil Odsek za varstvo prirode in prirodnih spomenikov Muzejskega društva v

Nadaljevanje na naslednji strani ►►

Barva napisa »Slovenski čebelar« na ovitku revije je tudi letošnja barva za označevanje čebeljih matič.

Fotografija na naslovnici: Čebelnjak upokojenega gozdarja in čebelarja Jožeta Bolčina na Hrušici nad Logatcem, ob cesti, ki pelje proti Colu.

Foto: Franc Šivic

UVODNIK

Janez Gregori	37
NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Franc Šivic: Novice iz sveta	40
Pavel Zdešar: O lanskim letini in pogledu naprej	42
Janez Gregori in prof. dr. Andrej Šalehar: Nujno potrebujemo čebelarški zakon	45
Milan Meglič: Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo	46
Aleksander Mikuš: Izdelki z višjo dodano vrednostjo v čebelarstvu (II. del)	47
S KNJIŽNE POLICE	
Janez Gregori: Pčelarska enciklopedija	49
NASVETI IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Tone Pogačnik: Tabuji padajo	50
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Marija Sivec: Čebelarjeva opravila v AŽ in nakladnih panjih v februarju	52
VETERINARSKI NASVETI	
Anita Vraničar Novak, dr. vet. med. in Alenka Jurič, dr. vet. med.: Veterinarski nasveti za februar	54
MEDOVITE RASTLINE	
Trajče Nikoloski: Vrt za čebele, čmrlje in metulje (II. del)	56
ČEBELARSKI TURIZEM	
Tanja Arhi: Delovanje ČZS v okviru čebelarskega turizma	59
DOGODKI IN OBVESTILA	60
MLADI ČEBELARJI	70
OBVESTILA ČZS	71
MALI OGLASI	74
OSMRTNICE	75

INDEX

EDITORIAL	37
Janez Gregori	
NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Franc Šivic: World News	40
Pavel Zdešar: Last Year's Harvest and Future Plans	42
Janez Gregori and Prof. dr. Andrej Šalehar (PhD): Law on Beekeeping is Urgently Needed	45
Milan Meglič: Slovenian Honey with Protected Geographical Mark	46
Aleksander Mikuš: Products with Higher Added Value in Beekeeping (Part II)	47
OFF THE BOOKSHELF	
Janez Gregori: Encyclopedia for Beekeepers	49
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Tone Pogačnik: Taboos are Breaking	50
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Marija Sivec: Beekeeper's Chores for Alberti-Žnideršič and Langstroth Bee Hives in February	52
VETERINARY ADVICE	54
Anita Vraničar Novak, PhD (Vet. Med.) and Alenka Jurič, PhD (Vet. Med.): Veterinary Advice for February	56
FORAGE PLANTS	
Trajče Nikoloski: A Garden Suitable for Bees, Bumblebees and Butterflies (Part II)	59
BEEKEEPING TOURISM	
Tanja Arhi: Beekeeping Association of Slovenia's Active Role in Beekeeping Tourism	60
NEWS AND EVENTS	
YOUNG BEEKEEPERS	70
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	71
SMALL ADS	74
OBITUARIES	75

◀◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

Ljubljani, je med drugim navedeno, katere rastline in živali je treba nemudoma zavarovati, »ako se hočemo obraniti sicer opravičenemu očitku nekulturnosti in nepojmovanja važnosti prirodnega varstva«.

Spomenica je izjemno pozornost namenila tudi kranjski čebeli. V njej je med drugim zapisano: »Varuje naj se tudi kranjska čebela kot naravni spomenik ... Na Kranjskem in sosednjem predelu Koroške se je razvila tekom stoletja posebna pasma vrste *Apis mellifica* L., ki ima stalne bistvene lastnosti in ki jo znatno razlikujejo in tudi odlikujejo od vseh drugih krajevnih pasem. S prirodopisnega in narodnogospodarskega stališča je potrebno, da se kranjska pasma ohrani. Nevarnost, ki preti tej pasmi, ne obstaja v tem, da bi se čebelarstvo v naših krajih opustilo, marveč v tem, da bi se ta pasma ne pomešala s krvjo drugih pasem in bi izgubila na ta način svoje specifične vrline. **Zato naj se prepove uvoz živih čebel in matic v kraje, kjer je doma kranjska čebela ...**« Če pomislimo, koliko tega se je uresničilo v skoraj devetdesetih letih, se lahko le še grenko nasmehnemo ...

Seštejmo ena in ena. Čebele gojimo zaradi določenih produktov, torej so pomemben del našega gospodarstva. Še veliko večja, kot je vrednost njihovih pro-

duktov, je njihova vrednost zaradi opravljanja poljskih kultur in različnih sort sadja, skratka, vseh gojenih žužkocvetk. Čebele imajo »kmetijski« pomen, obravnava jih že omenjeni Zakon o živinoreji, vse pristojnosti (in denarne obveze) pa sodijo v okvir Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Čebele pa so še vedno, tako kot nekoč, pomemben člen različnih naravnih ekosistemov. Razlika je le v tem, da tja ne priletijo več iz domovanj v drevesnih duplih, temveč iz panjev. Njihov prispevek v vlogi opraševalcev je velikanski. Neutemeljena bi bila trditev, da prispevajo k večji biotski raznolikosti v naravi, vsekakor pa jo pomagajo vzdrževati, tako na vrstni kot na genski ravni. In ta naravni člen ekosistemov je resno ogrožen, saj npr. kranjsko čebelo vse bolj pestijo različne nevšečnosti. Upravičeno je pričakovanje, da se bo zganila tudi ustanova, ki bedi nad ogroženimi živalmi, to je Ministrstvo za okolje in prostor. Prav je, da skrbi za ohranjanje živalskih vrst, ki sicer gospodarstvu včasih povzročajo škodo, in da zanjo plačuje odškodnine. Prav pa bi bilo, da bi končno razvezalo svoj mošnjiček tudi v korist tako pomembne in ogrožene podvrste, kot je *Apis mellifera carnica*.

Janez Gregori

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

**MIZARSTVO
K R Ž E**
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200
E-mail: spelakrze@yahoo.com

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in
družba Celjski sejem, d. d. vabijo na

TRADICIONALNI 32. DRŽAVNI ČEBELARSKI POSVET IN MEDNARODNO PRODAJNO RAZSTAVO.

Prireditvi bosta v soboto, 21. in v nedeljo, 22. marca 2009
na Celjskem sejmu v Celju, Dečkova 1, oba dneva od 8. do 16. ure.

32. DRŽAVNI ČEBELARSKI POSVET je edinstvena priložnost za druženje čebelarjev iz Slovenije in tujine ter za izmenjavo izkušenj in znanja o aktualnih čebelarskih temah. Osrednji temi dvodnevne državnega čebelarskega posveta bosta Trženje čebeljih pridelkov in Gozdno medenje.

SOBOTA, 21. MARCA 2009

- 8.00: ODPRTJE RAZSTAVE
- 9.00–9.30: Film: S čebelo do medu
- 9.30–10.00: Odprtje posvetovanja in pozdravni govori predsednika ČZS in gostov
- 10.00–10.30: Predstavitve geografske označbe Slovenski med
- **OSREDNJA TEMA: TRŽENJE ČEBELJIH PRIDELKOV**
- 10.30–11.30: Maks Vrečko (Slovenija): **Uspešno trženje čebeljih pridelkov**
- 11.30–12.30: Saša Mikič (Slovenija): **Komunikacija z uporabniki storitev**
- 12.30–13.30: dr. Rodoljub Živadinović (Srbija): **Zatiranje varoj s sredstvi, ki ne puščajo ostankov v čebeljih pridelkih**

NEDELJA, 22. MARCA 2009

- 9.00–9.30: Film: S čebelo do medu
- **OSREDNJA TEMA: GOZDNO MEDENJE**
- 9.30–10.15: dr. Hermann Pechhacker (Avstrija): **Vpliv podnebnih sprememb na gozdno medenje v Srednji Evropi**
- 10.15–11.00: Pavle Zdešar (Slovenija): **Pašne razmere v novih podnebnih razmerah v Sloveniji**
- 11.00–12.00: Okrogla miza o gozdnem medenju, sodelujejo: predstavniki Biotehniške fakultete, Kmetijskega inštituta Slovenije, Zavoda za gozdove Slovenije, Čebelarstva zveze Slovenije
- 12.00–12.30: Tomaž Samec: **Predstavitve pregledniške mreže**

MEDNARODNA PRODAJNA RAZSTAVA bo v sejmski dvorani E, na njej pa bodo predstavljeni najnovejši izdelki ter najnovejša orodja in oprema za čebelarjenje.

Sočasno s čebelarskim posvetom in razstavo bodo potekali tudi sejmi FLORA, POROKA in ALTERMED. Zadnji izmed njih bo odlična priložnost za tiste, ki se želite predstaviti tako na prodajni razstavi kot na medeni tržnici in ki želite obiskovalcem ponuditi med, izdelke iz medu in druge čebelje pridelke. Na voljo bo tudi velika izbira zdrave hrane. Na sejmu se bo predstavila tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu.

V okviru sejma bomo na podlagi poprejšnjega naročila zagotovili tudi topli obrok, in sicer malico po 3,85–4,90 € ali kosilo po 7,50 €. Društva naj naročila sporočijo najpozneje do 10. marca 2009, na tel. št.: 03/543 32 06, tako da bodo kupone za obroke lahko pravočasno prejela po pošti.

*Vljudno vabljeni vsi čebelarji
in ljubitelji čebelarstva!*

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba
v čebelarstvu in Celjski sejem, d. d.

Novice iz sveta

Besedilo in foto: **Franc Šivic**

ZDA

Lanska medena bera je bila spet slaba, to pa je najbolj prizadelo velika čebelarstva, katerih osnovna gospodarska dejavnost je pridelovanje medu. Na srečo se je precej znižala cena dizelskega goriva, tako da se številni prevaževalci že pripravljajo na prevoz svojih čebeljih družin v Kalifornijo na opravevanje mandljevih plantaž. Lastniki plantaž so pripravljani njihove storitve dobro plačati in tako bodo čebelarji vsaj delno poplačali lanske stroške obratovanja zaradi izpada medenega pridelka.

Po drugi strani se kljub slabim rezultatom v čebelarstvu in kljub finančni krizi pojavlja vedno več navdušencev, ki bi radi čebelarili z manjšim številom panjev. Vse kaže, da so katastrofalna odmrta čebel v minulih dveh letih med ljudmi zbudila zanimanje za to dejavnost, tako da bi številni radi pobliže spoznali življenje čebel in njihovo vlogo v naravi. Predsedniki čebelarskih društev več zveznih držav z veseljem sporočajo, da se povečuje število novih članov različnih starosti, od študentov do upokojencev.

Zanimivo pa je, da se število čebelarjev v evropskih državah že nekaj let zmanjšuje, in to kljub velikim naporom funkcionarjev v čebelarskih organizacijah, da bi tako gibanje ustavili. No, Slovenija je v tem pogledu svetla izjema.

Kanada

Enako slaba kot v ZDA je bila lani medena letina tudi v Kanadi. Po mnenju tamkajšnjih čebelarjev je slaba letina posledica velikih zimskih izgub, slabega spomladanskega razvoja čebeljih družin in suše v zahodnih delih države, kjer so najpomembnejša čebelja pasišča na obširnih prerijah, torej na travniških cvetlicah, predvsem na beli deteljici. Rastline v travni ruši imajo v primerjavi z grmovnicami in drevjem plitve korenine, zato jih suša hitreje prizadene.

Na srečo pa so v primerjavi z letom prej precej višje vsaj cene medu in tudi povpraševanje po medu je kljub finančni krizi večje. Kljub vsemu temu pa medu ne bo zmanjkalo. Večino presežkov bodo celo izvozili, največ v ZDA, nekaj pa tudi v Evropo, na Japonsko in v Savdsko Arabijo.

Čebelarji se veselijo, ker so ustrezni vladni organi po hitrem postopku registrirali novo sred-

stvo proti varojam, imenovano Apivar. V letu 2009 pričakujejo še registracijo oksalne kisline, ki so jo doslej uporabljali nezakonito. Sploh je opaziti vedno več prizadevanj, da bi v kmetijstvu zmanjšali uporabo sintetičnih snovi za varstvo rastlin in živali pred boleznimi in škodljivci. V zvezni državi Manitoba ponuja država kmetom in tudi čebelarjem 800 dolarjev letne nagrade, če bodo v svoje obrate uvedli ekološko pridelavo hrane.

Argentina

Medtem ko se v Evropi pripravljamo na začetek nove čebelarske sezone, se ta na južni polobli, na kateri leži Argentina, končuje, saj bo tam kmalu jesen. Čebelarji se pritožujejo, da je bila letina slabša od pričakovane in da bodo letos izvozili »samo« 70.000 ton medu, od tega 42 odstotkov v Nemčijo. Odkupna cena 2,28 ameriškega dolarja za kilogram je zanje ugodna; prodajna cena je sicer 2,54 dolarja. Žal podatka o uskladitvi druge cene nisem mogel izslediti.

Argentinske čebelarje pa je nekoliko strah, ker so čebelje družine pred jesenjo precej oslabiljene. Krivdo za to pripisujejo novi generaciji pesticidov v kmetijstvu in pomanjkanju cvetnega prahu. Poleg tega so letos izgubili najmanj milijon hektarjev najboljših čebeljih pasišč, ker so jih preorali in posejali s sojo. Širjenje s sojo posejanih zemljišč se bo tudi v prihodnje nadaljevalo vsaj s podobnim tempom. Samo lani je bilo s sojo na novo posejanih 16 milijonov hektarjev zemljišč.

Nemčija

Znana zeliščarka Sabine Priezel svetuje čebelarjem, naj začnejo iz svojega voska poleg sveč izdelovati tudi kreme za nego kože in za zdravilne masaže. Za ta namen naj izbirajo vosek iz deviškega satja, ki ni obremenjen z ostanki akaricidov, ker je prav to odločilnega pomena za visoko kakovost izdelka. Naslednja poglobitna sestavina krem je hladno stiskano oljčno olje, po možnosti iz kontrolirane ekološke pridelave. Tretja sestavina pa je izvleček iz rastlin, ki vsebujejo različne zdravilne snovi in kremo dodatno obogatijo. Izvleček dobimo iz svežih listov, če gre npr. za hranilno kremo za obraz, ga dobimo iz cvetnih listov vrtnic. In kakšen je postopek izdelave?

Cvetne liste vrtnice režemo na manjše lističe in jih polagamo v stekleno posodo, na primer v polkilogramski kozarec za med. Ko smo z njimi zapolnili približno 200 mililitrov prostornine kozarca, nalijemo na lističe 200 mililitrov oljčnega olja in vse skupaj dobro premešamo. Kozarec postavimo na sončno mesto in ga prva dva dneva pokrijemo samo z gazo, ker s tem preprečimo nastanek plesni, tretji dan pa ga že lahko zapremo s pokrovom. Vsak dan moramo mešanico dobro pretresti in pri tem paziti, da so lističi ves čas dobro pokriti z oljem. Kozarec pustimo na soncu štiri tedne. V tem obdobju maščobne kisline iz cvetnih listov izlužijo vse koristne snovi, zato mešanico precedimo skozi gazo.

200 mililitrov čistega in tako obogatene olja segrejemo do 70 °C in mu dodamo 20 gramov čebelnega voska. Ko je vse staljeno, kapnemo nekaj kapljic mešanice na rob hladnega krožnika, in ko se ohladi, poskusimo, kako se maže. Če je krema preredka, dodamo še nekaj voska, če je pretrda, dodamo še nekaj olja.

Ker naša krema ne vsebuje konzervansov, je lahko pokvarljiva, zato je najbolje, da jo hranimo v hladilniku. Iz posodice, v kateri jo hranimo, je ne jemljimo s prsti, ker bi vanjo lahko vnesli škodljive mikroorganizme in s tem skrajšali njeno trajnost, temveč z majhno žličko.

Za masažne kreme uporabljamo različne zdravilne rastline, na primer cvetne liste ognjiča; s to kremo masiramo vnete žile, rahle sončne opekline, razpokano kožo na rokah, kožne izpuščaje, glivična obolenja med prsti nog itd. No, vsekakor zanimiva receptura, ki jo velja preizkusiti.

Izrael

Nedavne božično-novoletne praznike sem preživel v deželi, v kateri se po svetopisemskem izročilu »cedita mleko in med«. Ni bilo prvič, da sem potoval po Sveti deželi. Tudi tokrat sem se peljal po cesti od Genezareškega jezera proti zahodu in na ostrem ovinku pod goro Tabor menda že tretjič v svojem življenju uzrl skupino približno 20 rumeno pobarvanih nakladnih panjev. S temi panji je povezana zgodba, ki vam jo želim povedati.

Pred nekaj leti je znani kraški čebelar Jožef Švagelj pripravil v stolpu ob južnem obzidju svojega rodnega Štanjela razstavo v počastitev 100. obletnice nastanka AŽ-panja. Na otvoritev je povabil skupi-

Stojišče nakladnih panjev v bližini Jerihe, nedaleč od Mrtvega morja

no prijateljev čebelarjev iz različnih delov Slovenije in tudi mene. Bilo je lepo poletno popoldne, sedeli smo pred njegovo hišo ob bogato obloženi mizi, srkali teran in poskušali kraške dobrote. Povsem nepričakovano me je gostiteljeva soproga prosila, naj grem v stolp, ker bi skupina izraelskih turistov, ki je tam, rada nekoga, da bi jim pojasnil, kaj predstavlja tista razstava. Res sem šel in izkazalo se je, da so bili obiskovalci čebelarji iz okolice izraelske gore Tabor in iz naselij pod Nazaretom, iz krajev torej, ki jih kar dobro poznam.

Ko sem jim pojasnil zgodovino nastanka našega panja in osnove čebelarjenja v njem, sem jih vprašal: »Ker pravite, da ste iz Galileje, me zanima, ali poznate stojišče kakih 20 rumeno pobarvanih nakladnih panjev, ki ležijo v bližini ostrega desnega ovinka ob cesti, ki ob vznožju gore Tabor zavije na sever proti Nazaretu? Senco jim dela velikanski evkalipt, kakršnega človek težko najde v Izraelu. Meni so tisti panji že ob mojem prvem obisku vaše dežele padli v oči zato, ker so tako živo rumene barve.« Tedaj se mi približa vodja skupine, me vidno presenečen pogleda in reče: »Ali je to mogoče? To so bili moji panji! Glejte, pridemo v Slovenijo in srečamo domačina, čebelarja, ki ve za moje stojišče čebel v Izraelu! Česa takega si niti v sanjah ne bi mogel predstavljati!« Lahko si mislite, da sem bil ob tem odgovoru nemalo presenečen tudi jaz. Pa recite, če svet ni majhen! ■

Viri:

American Bee Journal, št. 12, december 2008.

Vida apicola, št. 11–12, november–december 2008.

Deutsches Bienen Journal, št. 12, december 2008.

Internet.

Ustne informacije.

O lanski letini in pogledu naprej

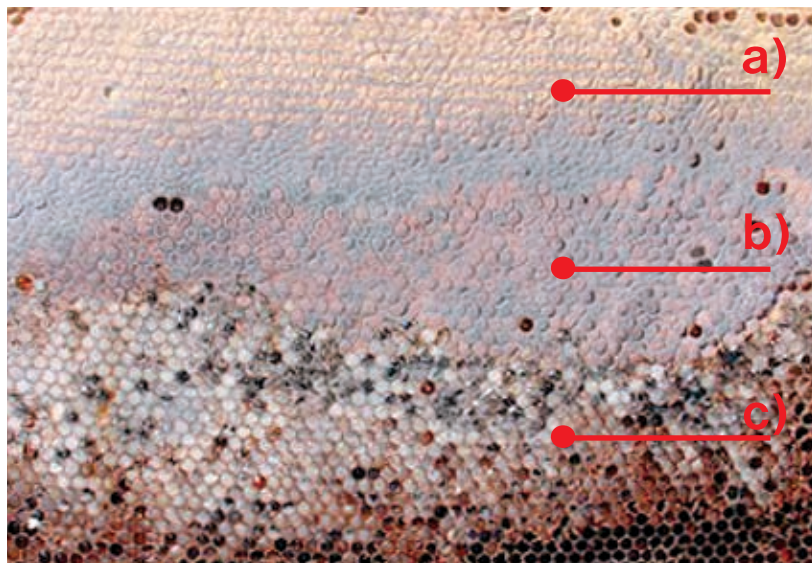
Besedilo: **Pavel Zdešar**, Opazovalno-napovedovalna služba medenja pri MKGP, KIS in ČZS

Leto 2008 je za nami, po medeni letini in vzreji čebel pa bi ga najraje kar pozabili. Kljub temu velikokrat poudarjamo, kako smo potrpežljivi, polni upanja, vztrajni in kako po večini čebelarimo samo iz ljubezni do narave, kako občudujemo ter vzdržujemo in omogočamo nujno poslanstvo čebel. Slaba leta so sestavni del čebelarjevega življenja in so zelo poučna, saj so priložnost za natančno analizo čebelarjenja in temu prilagojeno usmeritev za naprej. To velja za vsakega čebelarja in tudi za slovensko čebelarstvo nasploh. Da bi bil prispevek bolj všečen, bi morali polepšati resnico, a tisti hip bi izdali tako sebe kot tudi resnico.

Izhodišča prihodnje letine

Lanska slaba vzrejna in medonosna letina se je kot vsaka začela že na vrhuncu prejšnje sezone, torej sredi leta 2007. Menjava satja in matic sta prvi pogoj za uspešno čebelarjenje v prihodnji sezoni. Poleg tega morajo čebelje družine za obdobje jeseni in zime dovolj ugodno in dolgo razvijati dovolj

številčno dolgoživo populacijo mladice. Po medonosni lipovi in kostonjevi paši poglobitni del te priprave še vedno opravi narava, če ponuja dovolj pelodne in vsaj nekaj spodbujevalne medene paše, posebej na otavah, nedotiki in zlati rozgi. Temu preprosto rečemo, da je julijska in avgustovska brezpašna doba za čebele bolj ali manj ugodna. Drugi del te priprave mora nujno pravočasno postoriti čebelar. Po zlatem pravilu samo iz medišča čim prej iztoči lipov in kostonjev med. Plodišče razbremeni nezgrajenih satov, v njem pa čebelji družini pusti ves med in cvetni prah, tako da z naravno polnovredno hrano lahko vzreja dolgožive čebele, ki edine zmorejo preživeti jesen in zimo ter začeti silovit, a zelo naporen pomladni razvoj čebelje družine. Zato čebelar takoj po tem točenju čebelam vrne sedem kilogramov hrane in takoj kolikor je mogoče uniči varoje (in to ne glede na to, koliko poleti ali katere druge dni še lahko medi ali ne). Potem čebelje družine nakrmi za zimo in jim do konca avgusta doda zadnje obroke. Vsekakor pa to stori do prve ohladišve v začetku septembra.

Čebele avtorja fotografije niso mogle preživeti, ker se na tako skristaliziranim satu ne morejo pomakniti do prave hrane. Ob segrevanju ozračja bo ta nevarnost na celinskem območju pogosta.

- a) ploskev s pravo zimsko zalogo
- b) pokrit kristaliziran bršljanov med
- c) nepokrit kristaliziran bršljanov med

Sezona 2007

Leta 2007 se je pojavila huda julijska in avgustovska brezpašna doba, ki se je zavlekla vse do osvežitve ob koncu prve tretjine septembra. Čebelje družine so se takoj po končani lipovi in kostonjevi paši začele zaradi suše in velikega pomanjkanja cvetnega prahu bojevati za preživetje. Na večini območij pod 600 metrov nadmorske višine kar osem tednov ni bilo rose. Ob teh usodnih razmerah se je zelo razmnožila še populacija varoj. Posebej kritično je bilo na toplejših območjih Primorske. Z

varozo so se spopadali tudi v Prekmurju, Posavju, Zasavju, na Dolenjskem, Gorenjskem in Štajerskem. Zatiranje varoj je bilo neenotno, predvsem pa po večini prepozno ter brez zadostnega sodelovanja veterinarske službe. V boju za obstanek so čebele začele še ropati. Po stari nedopustni navadi so jih številni tudi prepozno krmili. Ko so konec oktobra in novembra poletne čebele po večini odmrle, so se panji izpraznili, ker v njih ni bilo dovolj dolgoživih mladice. Varoje so dokončno uničile preostanek mladih čebel ali pa so šibke družinice klonile ob ohladi. Na več območjih so bile izgube precejšnje tudi zaradi prevelike vsebnosti kristaliziranega bršljanovega medu v zimski zalogi hrane. Do konca zime je skupaj propadlo več kot 50.000 čebeljih družin. Največ družin je propadlo čebelarjem na toplejših območjih Primorske.

Sezona 2008

Leta 2008 smo utemeljeno pričakovali dobro do zelo dobro medeno letino. Pašni viri so kazali odlično predpripravo. Proizvajalci mane so leta 2007 dosegli najnižje število, ki še omogoča ohranitev vrste, zato so njihovi sovražniki množično odmrli. Nov ciklus razvoja proizvajalcev mane se je začel ugodno. Po topli zimi je v drugi polovici februarja 2008 prezgodaj zacvetela vrba iva, pa tudi drugo pomladno cvetje. Vsi procesi prebujanja narave so se začeli 25 dni prezgodaj, v drugi polovici marca pa se je znova ohladilo. Od 22. do 26. marca se je pojavila huda zmrzal, ki se je ponovila še za veliko noč. Tako je bilo upov v dobro pašo na akaciji, javorju, smreki in jelki konec. O posledicah te zmrzali smo obvestili tako vodstvo kot čebelarstvo javnost. Dogodilo se je še slabše od napovedanega, saj je neugoden vremenski ritem povzročil hudo brezpašje tako maja kot še prvo polovico junija. Čebelje družine so bile lačne in celo na najtoplejših legah okoli zalege ni bilo nikakršne zaloge medu. Zaradi tega smo jih morali krmiti še pred kresom. Poleg tega so nam kmetovalci z neustrezno rabo kemičnih sredstev pomorili ali onеспособili še približno 1500 čebeljih družin. Slovensko javnost je zaskrbelo za obstoj čebel in zdrave življenjske razmere. Glede na vse to lahko rečemo, da je bila minula sezona ena najslabših.

Nekoliko boljše je bilo medenje le v Prekmurju, kjer je znova dobro medila oljna ogrščica, bolj za silo pa še akacija, ki jo je precej prizadela zmrzal. Preostanek medu so pridelali v kostanjevih sestojih na obronkih Pohorja in Kozjaka. Akacijeva paša na Goriškem je bila dobra v zgodnjih legah, v srednjih

Prvi jutranji žarek in biserna kaplja mane kaparjeve samice čaka čebelo

Foto: Pavel Zuešar

in poznih legah pa slaba. Najslabše je akacija, ki jo je prizadela zmrzal, medila v Beli krajini, kjer niti najstarejši čebelarji ne pomnijo, da bi gospodarska čebelja družina na tej pomembni paši pridelala samo približno 4 kg medu. Cvetlično pašo je onemogočilo slabo vreme. Medenje javorja smo pričakovali le kot mano junija in julija, vendar so nalivi in hladen veter v vseh legah zdesetkali ušice. Najbolj je bila prizadeta paša na smreki. Samice kaparjev so razen v visokih legah ob zmrzali odmrle. Edino upanje je bil razvoj rdečerjave smrekove ušice, a so tudi tega preprečile neugodne vremenske razmere. Tudi paše na jelki ali hoji nismo več pričakovali, saj so zarodnice zelene hojeve ušice v prevelikem številu odmrle še v jajčni ovojnici. Večino medenega pridelka smo tako pridelali na lipi, na kateri je bila paša dobra; precej slabša kot leta 2007 je bila le na Kočevskem. Kot vedno je bila najzanesljivejša kostanjeva paša.

Tako smo po naših izračunih v letu 2008 skupaj pridelali samo 1580 ton medu, to pa je za približno 800 ton manj, kot ga potrebuje slovensko tržišče. Nadomestili smo približno 30.000–35.000 čebeljih družin, del teh tudi s precej poznimi narejenci in ometenci, nekateri pa, žal, celo z zasilnimi maticami. Vzreja matic je bila zaradi slabih vremenskih in pašnih razmer zelo težavna. Na koncu sezone, torej takoj po lipovi in kostanjevi paši, se je izjemno povečalo povpraševanje po maticah, tako da so vzrejevalci prodali vse matice in še veliko število maticnikov. Po uspešnem prizadavanju stroke in vodstva ČZS je v začetku julija veterinarska služba ob sodelovanju društva vsem čebelarjem razdelila sredstvo proti varozi. Ne glede na uspeh je enoten način zatiranja brez dvoma nova kvaliteta pri strokovnem zatiranju varoj v Sloveniji, zato bodo rezultati iz leta v leto boljše. Nasprotno od napovedi klimatologov se je potem pojavilo za čebelje družine izjemno ugodno vlažno in zeleno poletje. Temperature niso bile previsoke in ker je bilo precej

Kot v snežni belini je čebela skozi pelodni pršič zdrsnila do medovnikov

tudi padavin, se je redno pojavljala rosa, rastlinstvo pa je bilo zeleno vse do obale. Posebej bogato so cvetele otava, nedotika in zlata rozga. Pogost dež je ponagajal kmetom, saj jim je onemogočil sušenje vse otave hkrati, to pa je podaljšalo bogato cvetenje travnikov. Čebelje družine resda niso imele obilne medonosne paše, imele so pa obilje cvetnega prahu in lahko so nabrale nekaj dekagramov medicinske na dan. Za družine kranjske sivke pa to že zadostuje, da se čez poletje postopno dobro pripravijo na jesen in zimo. Med julijsko in avgustovsko brezpašno dobo je namreč kranjska čebela družina ob dobri pelodni paši in skromnem dotoku medicinske v panj sposobna razviti številčno populacijo dolgoživih mladic. S tem ohrani svoj obstoj ter zagotovi možnost hitrega pomladnega razvoja.

Obeti za 2009

Ugodno zeleno poletje je prikrilo številne vzrejne pomanjkljivosti minulega leta. Vsega pa ni mogoče spregledati. Poletno toplo je bilo namreč samo do 11. septembra, potem pa se je občutno ohladilo. Zalega se je skrčila, za krmljenje pa je bilo prepozno, ker čebele hrane ne pokrijejo več. V prvi polovici novembra je bilo idealno vreme za končni obračun z varojami. Kdor je ravnal pravilno, mu je pomagala tudi narava, tako da so bile čebelje družine po večini odlično pripravljene na jesen in zimo. Pripravlja pa se tudi narava. Če ne bo spet prehitrega pomladnega prebujanja ter vnovične hude zmrzali, lahko v letu 2009 pričakujemo zelo dobro letino. Predvsem zato, ker je priprava nekterih in manjinih pašnih virov zelo ugodna in se je ugodno vzpostavil nov obsežen cikel razvoja proizvajalcev mane, ki se bo nadaljeval v tem letu in še letos ali pa leta 2010 dosegel svoj novi množitveni vrh. To bo odvisno od naravnih razmer. V zadnjih stotih letih je bilo na

primer 14 odličnih in še nekaj dobrih hojev letin. Pred odlično letino so čebele samo v osmih jesenih letele v gozd. Zato lahko glede tega zapišemo, da so možnosti obilnega medenja večje v letu 2010, letos pa obstajajo velike možnosti za obilno medenje hoje le na posameznih območjih, in to šele po kostonjevi paši. Dogajanja o medenju in točne napovedi boste poslušali v odzivniku. Zima je do sedaj zelo ugodna in ob ugodnem nadaljevanju vremenskega ritma se bodo razvijali pogoji za obilno letino, ki bo že letos ali zagotovo naslednje leto.

To zimo (2008/2009) v Sloveniji ugodno prezimuje več kot 140.000 čebeljih družin, pričakujemo pa lahko, da bodo izgube manj kot 10 odstotkov. Seveda velja to samo za tista čebelarstva, v katerih so v začetku julija ustrezno uničili varoje v čebeljih družinah. Letos bo izgube povzročala predvsem varoja.

Tako bomo prešli najhujšo krizo ohranjanja števila čebeljih družin. Postopno bomo v Sloveniji znova vzpostavili zadosten oprasovalni servis, ki ga lahko primerno zagotavlja le od 170.000 do 220.000 gospodarskih čebeljih družin, in znova bomo pridelali dovolj čebeljih pridelkov. Morda nam bo uspelo znova zavzeti tisti del tržnega deleža čebeljih pridelkov, ki smo ga lahko izgubili. Varozo bomo ustrezno obvladovali samo ob sodelovanju predstavnikov vseh strok v čebelarstvu, še posebej pa s prizadevanji veterinarske stroke. Zaradi segrevanja ozračja se slabšajo tudi naravne razmere za preživetje čebel, zato čebelje družine potrebujejo boljše in natančnejše oskrbo. Zaradi zmanjšanja populacije čebeljih družin kranjske sivke je vdor rumenih čebel s severa in vzhoda v naš izvorni prostor kranjske čebele še občutnejši in hitrejši. Zanimivo je, da želijo sosede kljub vsem opozorilom še vedno preimenovati kranjsko raso čebel po svoji pokrajini ali domovini, namesto da bi jo vsi skupaj na celotnem domorodnem območju enotno zavarovali in ne samo pravno, ampak tudi dejansko zaščitili pred vdorom rumenosti. Nalog je veliko, zato se jih pogumno lotimo najprej vsak v svojem čebelarstvu, potem pa tudi skupaj v svoji čebelarski organizaciji. Vse moramo graditi na živalnih čebeljih družinah in polnih posodah medu, saj bomo tako lažje izvedli vse zastavljene naloge. V nasprotnem bomo postali podobni tistemu, ki kljub svoji zelo vidni vlogi v čebelarstvu le prevečkrat skrivaj kupi čebele, da sploh lahko ostaja čebelar. Naj medi! ■

Nujno potrebujemo čebelarški zakon

Besedilo: Prof. dr. Andrej Šalehar, zaslužni profesor, in Janez Gregori, prof. biol.

Delovna skupina za strokovno presojo rejskega programa za kranjsko čebelo, ki jo je 16. januarja 2008 imenoval minister za kmetijstvo, je v poročilu* zapisala tudi tale skep: »Za ohranjanje slovenske avtohtone populacije kranjske čebele je treba izdelati in sprejeti poseben Zakon o kranjski čebeli in čebelarstvu.«

Poročilo delovne skupine je dosegljivo na spletnem naslovu:

http://www.mkgp.gov.si/fileadmin/mkgp.gov.si/pageuploads/saSSo/2008_Sektor_za_varnost_in_kakovost_hrane_in_krme/Porocilo_delovne_skupine_cebele.pdf

V kratki presoji slovenske zakonodaje na področju čebelarstva je bilo ugotovljeno, da je treba vzporedno z dopolnitvijo rejskega programa, ki bo med drugim vključeval slovenske ekotipe kranjske čebele, plemenilne postaje, varovana območja, genske banke in drugo, dopolniti tudi zdaj veljavno zakonodajo. Zdajšnja zakonodaja je razpršena med številne pravilnike, ki po večini vključujejo vsebine iz zakona o živinoreji, povezane s selekcijo kranjske čebele, tako da številna področja čebelarstva sploh niso vključena. Za ohranitev biotske raznovrstnosti kranjske čebele morajo biti zakonsko opredeljeni in rešeni tudi vsi drugi dejavniki, ki so pomembni za čebelarstvo in preživetje kranjske čebele. Poseben zakon o čebelarstvu imajo na primer na avstrijskem Koroškem in v Nemčiji. Delovna skupina je bila soglasna, da tudi v Sloveniji potrebujemo zakon o kranjski čebeli in čebelarstvu. To sicer ne bo prvi zakon o čebelarstvu na naših tleh, saj smo v preteklosti že imeli tovrstno zakonodajo.

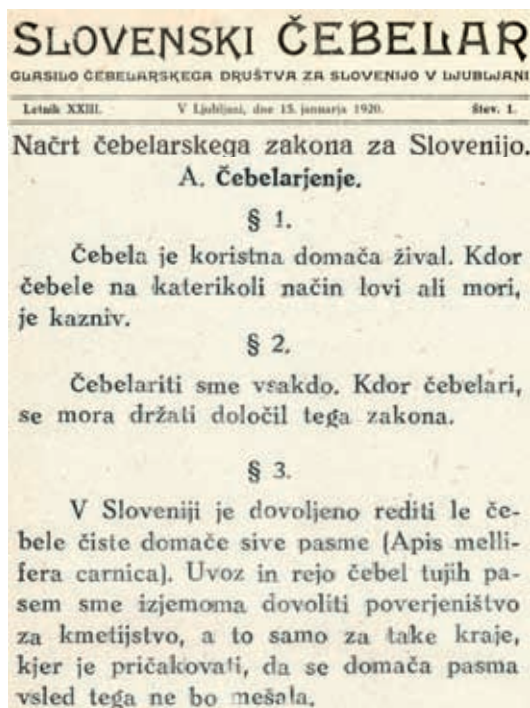
V slovenskih čebelarških strokovnih revijah, torej v *Slovenski čebeli*, *Slovenskem čebelarju* in *sadjerejcu* in v *Slovenskem čebelarju* je bilo objavljenih več preglednih sestavkov, ki podrobno opisujejo zakonodajo in njen razvoj na področju čebelarstva.

Omenimo leta 1775 izdan zakon o čebelarstvu, ki je določal pomembne ukrepe za čebelarjenje (Bienenzuchtverbreitung, 8. april 1775. V: Sammlung Verordnungen und Gesetze vom Jahre 1740. bis 1780, Dunaj 1786–1787, zvezek VII, št. 1680, str. 204–212). Ta zakon, ki ima 16. členov, je med drugim določil, da:

- je čebelarstvo prosto vseh davkov,
- sme čebelar prepeljati svoje čebele tudi na pašo,
- za panje, ki jih prevažajo na pašo, ni treba plačati mitnine,

- je vsakemu dovoljeno imeti poljubno število panjev,
- sme čebelar v 24 urah svoj roj zasledovati tudi na tuji zemlji,
- je treba tatvino čebel kaznovati itd.

V Slovenskem čebelarju (XXIII, 1920, št.1, str. 1–7) je bil po koncu prve svetovne vojne objavljen članek »Načrt čebelarškega zakona za Slovenijo«.

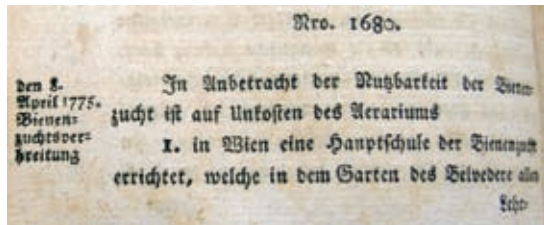

Predlogi vsebine prvih treh členov so zelo pomembni, ker posebej poudarjajo in določajo ohranjanje (varovanje) naše avtohtone kranjske sivke.

Novi zakona o kranjski čebeli in čebelarstvu mora določati in opredeliti najmanj naslednje:

- multifunkcionalno vlogo gojenja čebel,
- varstvo avtohtone populacije kranjske čebele (ohranjanje njene genetske diverzitete, ohranjanje obsega genskega sklada ...),
- uveljavljanje mednarodne zaščite avtohtone populacije kranjske čebele (zaščitna znamka: AUTHENTIC CARNIOLAN, katere lastnik je ČZS),
- zaščito avtohtone populacije kranjske čebele (fitofarmaceutski pripravki, čebele in kmetijstvo),
- izgube (odmiranje) čebeljih družin,

- gojenje čebel (osnovna določila o gojenju čebel, postavitvi čebelnjakov, zootehnični normativi, podnebne spremembe in čebelarstvo, oprema v čebelarstvu, dolžnosti, izobrazba in izobraževanje čebelarjev, kodeks dobre prakse v čebelarstvu, kakovost in varnost čebeljih pridelkov, gospodarjenje in spodbude v čebelarstvu ...),
- sonaravno čebelarstvo,
- prevozno čebelarstvo (osnovna določila o čebelji paši in prevozu čebel, postavitve prevoznih čebelnjakov, dovolilnice za čebelno pašo ...),
- selekcijo čebel (rejski program, čistopasemsko gojenje, linijska reja, trotarji, ohranjanje genetske divezite, genetske variabilnosti, ekotipi, spremljanje in ukrepi za ohranjanje genetske čistosti kranjske čebele, varovalna območja, vzrejalšča, genske banke in situ in in vivo, testne postaje, javne plemenilne postaje ...),
- pristojnosti ministrstva in upravnih enot, čebelarska združenja in druge organizacije v čebelarstvu, naloge in organiziranost javnih služb, svet za čebelarstvo,

Naslovna stran zakona »Bienenzuchtverbreitung« iz leta 1775

- izobraževanje, raziskovalno in strokovno delo v čebelarstvu,
- promet s čebeljimi maticami in družinami,
- nagrade in priznanja v čebelarstvu,
- kazni za prekrške, prehodne in končne določbe.

Kranjska čebela je ena sama, je naša avtohtona podvrsta, je naša naravna in kulturna dedščina, zato je pomembno, da jo tudi zakonsko zaščitimo! ■

Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Besedilo: Milan Meglič

Po več let trajajočih naporih je slovenskim čebelarjem uspelo nadgraditi Kolektivno blagovno znamko »Slovenski med«. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je Čebelarski zvezi Slovenije 12. decembra 2008 izdalo odločbo o prehodni zaščiti slovenskega medu z geografsko označbo »Slovenski med«. Dobili smo torej prvo bitko, to je nacionalno zaščito slovenskega medu z geografsko označbo. Po poteku pritožbenega roka bo stekel postopek za vpis označbe »Slovenski med« v Register zaščitene oznake porekla in zaščitene geografske oznake, ki ga vodi Evropska komisija. To pomeni, da bo končna bitka za zaščito geografske označbe »Slovenski med« dobljena šele po prejemu pozitivne odločbe iz Bruslja.

Ne glede na vse to pa bodo čebelarji, ki bodo vstopili v ta sistem, lahko takoj po certificiranju upo-

rabljali označbo »Geografska označba Republike Slovenije, Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano«.

S pridobitvijo te zaščite bodo čebelarji za prodajo v Sloveniji pridelanega medu dobili zelo pomembno tržno orodje, ki bo razpoznavno tako v Sloveniji kot tudi zunaj naše države.

S slovenskim medom bomo promovirali tudi našo državo Slovenijo. Pravico do uporabe izpeljanke iz besede Slovenija v blagovni označbi »Slovenski med« je Vlada Republike Slovenije ČZS podelila že leta 2000, torej na samem začetku delovanja sistema Kolektivne blagovne znamke.

Vlagatelj zahtevka ČZS zdaj postavlja interni nadzor, ki bo podpiral sistem in skupaj z zunanjim nadzorom skrbel za upoštevanje Pravil o geografski označbi »Slovenski med«. Sistem geografske označbe »Slovenski med« bo predvidoma živel še pred letošnjo spomladansko pašo. Več o zaščiti slovenskega medu z geografsko označbo pa v prihodnji številki SČ. ■

Izdelki z višjo dodano vrednostjo v čebelarstvu (II. del)

Besedilo in foto: Aleksander Mikuš

Milo je eno najstarejših pripravkov za umivanje in pranje. O tem priča najdena sumerska glinena plošča z receptom za izdelavo mila, stara približno 4500 let. Izdelavo mila so zelo izpopolnili v antičnem Egiptu. Tudi v Stari zavezi je večkrat omenjeno milo, npr. Jeremija 2,22: »Čeprav si se umivala s pepeliko in uporablja še toliko mila: tvoja krivda ostaja umazana pred mano.«

Milo s čebeljim voskom, medom ali propolisom ima nekatere lastnosti, ki jih običajna mila težko dosegajo. Da bi se izognili dolgotrajnemu kuhanju in večtedenskemu zorenju klasičnega mila, uporabimo **rastlinsko bazo za milo**. Dobiti jo je mogoče v transparentni in beli različici. Izdelana je izključno iz rastlinskih olj; talimo jo v vodni kopeli, pečici ali mikrovalovni pečici (1 min. pri 500 W). Njeno tališče je pri 70 °C. Da se ne pregreva, jo segrevamo posredno v vodni kopeli. Rastlinski bazi dodamo od 0,5–3 odstotke **čebeljega voska**. Že manj kot odstotek voska lepo veže dišeča olja, tako da na toplem ne izhlapevajo prehitro s površine mila. Večja količina voska milo utrdi.

Najpogosteje uporabljena **eterična in parfumska olja** so sivka, rožmarin, žajbelj, limona,

pomaranča, vrtnica, nageljnove žbice, jabolko, cimet, kokos, vanilja, limonska trava, mandarina. Dodatek teh olj je od 1–5 odstotkov.

Med je mogoče dodajati tudi v večji količini, vendar milo s tem postaja mehkejše. **Propolis** je mogoče dodati v obliki standardne alkoholne tinkture, lahko pa alkohol delno izparimo in dodamo koncentrat z manj alkohola. Zamrznjen propolis lahko tudi zmeljemo in ga dodamo v prahu ali raztopljenega v glicerolu. Ker gre za učinkovito sredstvo, je dodana količina lahko razmeroma majhna, sicer pa propolis milo tudi izrazito obarva.

Milu lahko dodajamo tudi: zmleta posušena zelišča (žajbelj, kamilica, kopriva, materina dušica, šentjanževka ...), rastlinska olja (mandljevo, olivno olje, olje aloe vere ...), kot blago abrazivno sredstvo mu lahko dodamo tudi mlete suhe lupine citrusov, ovsene kosmiče, cimet ... Za obarvanje mila lahko uporabimo začimbe, kot so cimet ali kurkuma, kakav, kava. Za živahnije barve uporabimo barvila za živila. **Vse, kar dodajamo milu, mora biti enake kakovosti kot živilski ali farmacevtski izdelki.**

Postopek priprave in ulivanja rastlinskega mila z medom ali/in propolisom:

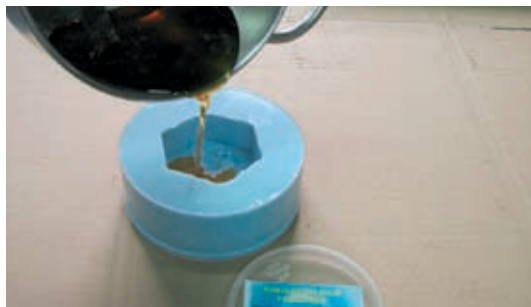
1. Pripravimo kalup za ulivanje mila, rastlinsko bazo za mila in dve posodi za vodno kopel. Milo stalimo v vodni kopeli. Tališče mila je pri 70 °C.

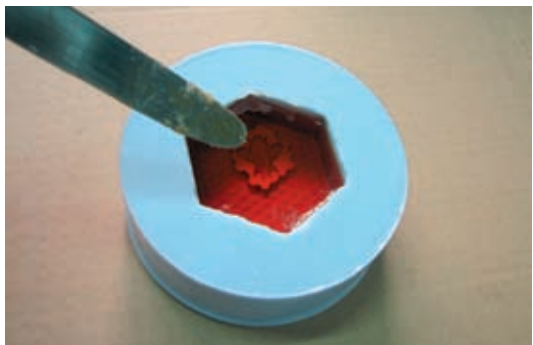
2. V staljeno milo dodamo med, propolis, kozmetična in eterična olja, barvila ... Dobro premešamo.

3. Kalup na tanko premažemo z milnico.

4. Milo previdno ulijemo v kalup.

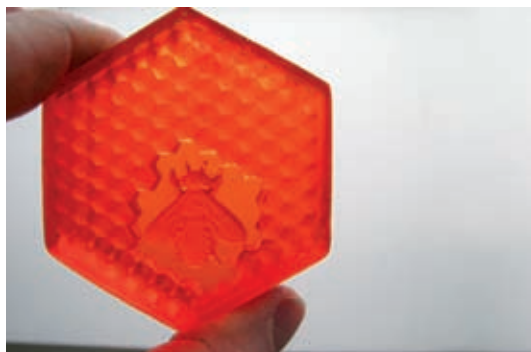
5. Po potrebi odstranimo nastalo peno.

6. Po približno 30 minutah milo vzamemo iz kalupa.

7. Milo je pripravljeno za embalaranje.

8. Pripravimo milo in PVC-folijo.

9. Folijo napnemo čez sprednjo stran mila. Na zadnji strani folijo zvijemo, odvečno pa odstrižemo.

10. Čez zvito folijo nalepimo nalepko. Milo je pripravljeno za prodajo. ■

Enciklopedija pčelarstva

Avtor: Veroljub Umeljč

Naslov: Enciklopedija pčelarstva

Leto izdaje: 2008

ISBN: 978-86-901835-5-5

Opis: 503 strani, trda vezava, 3000 izvodov

Založba: samozaložba, Kragujevac

Cena: 25 €

Enciklopedija obravnava 2160 pojmov, od tega je predstavljenih 156 oseb, 910 je fotografij in risb ter 36 tabel in diagramov. Oblika in velikost črk sta prijetni za branje, vsebina skrbno urejena. Številne barvne slike so vrhunske kakovosti, prav take so tudi risbe, oboje pa je plod skrbne računalniške priprave, ki je delo Denisa Vikića. Pohvaliti je treba tudi odlično slikovno predstavitev različnih tipov panjev.

Obravnavani pojmi zajemajo celotno področje čebelarstva in vse, kar je povezano z njim. Besedilo je lepo tekoče, jedrnato in na strokovni ravni. Iztočnica 'Oplodnjaci' (plemenilniki), na primer, obsega skoraj 10 strani in je obogatena s številnimi skicami in barvnimi slikami. V enciklopediji so podatki o različnih čebelarstvih strokovnjakih in vidnejših čebelarjih z vsega sveta: med njimi je, tudi z odlično črno-belo fotografijo predstavljen na primer sir Edmund Persival Hillary, poklicni čebelar, ki je kot prvi človek leta 1953 stopil na vrh Mount Everesta.

Recenzenta rokopa Umeljčevega dela, prof. dr. Jovan Kulčinčević in doc. dr. Ljubiša Stanisavljevič, sta tudi avtorja uvodnih misli. Napisane so zgoščeno in akademsko zadržano. Upravičeno pogrešata kazalo latinskih imen, saj bi bilo to dobrodošla pomoč predvsem tujemu bralcu, ki pozna znanstveno ime, ne obvlada pa srbskih imen, predvsem npr. medovitih rastlin. Recenzenta menita, da vsebuje enciklopedija preveč za čebelarstvo zaslužnih imen in da bi ta bolj sodila v publikacijo tipa »Kdo je kdo?«. S takim mnenjem ne morem soglašati. Različne čebelarstvene enciklopedije navajajo številna imena oseb, zaslužnih za čebelarstvo. In to pride še kako prav, kadar želiš dokumentirano zaokrožiti pregled dogajanj na čebelarstvenem področju v določenem zgodovinskem obdobju.

Z zanimanjem sem pogledal, koliko pozornosti namenja enciklopedija slovenskemu čebelarstvu. In bil prijetno presenečen, saj je avtor obširno, tudi s fotografijami in risbami, predstavil pojme, kot na primer: *Alberti-Žnideršičev panj* (z njegovimi različnimi izpeljankami, vse pa z odličnimi fotografijami), *Brdo pri Lukovici*, *Kranj*, *panjske končnice*, *Popolni nauk za vse čebelarje* (kot samostojno geslo!), *Radovljica* in *slovensko čebelarstvo*. Slovenski čebelarji, ki vse bolj nekritično govorimo o kranjiču, saj je za nekatere to že vsak ležeč panj iz preteklosti, bodo pod iztočnico *kranjič*, lahko prebrali, kakšne so pravzaprav njegove mere.

Predstavljeni, velika večina tudi s sliko, so najvidnejši slovenski čebelarji in strokovnjaki, povezani s čebelarstvom: Mihael Ambrožič, Peter Danjko (pravilno: Dajnko), Peter Pavel Glavar, Anton Janša, Janko Pislak, Franc Prezelj, Jože Rihar, Emil Rothschild, Marija Sivec, Jan Strgar, Franc Šivic, Filip Terč in Anton Žnideršič. V enciklopediji ni podatka, kdo je predlagal tak izbor. Prav gotovo pa nekatere vidne osebnosti manjkajo, če omenim samo Franciška Rojino, Avgusta Bukovca, Staneta Miheliča ter Josipa Verbiča in Janeza Goličnika (zadnja dva sta omenjena samo bežno). Mogoče pa sem koga nehote prezrl.

Za slovenskega bralca je morda manjša težava v tem, da Srbi tuja imena in priimke pišejo fonetično. Tako je Rothschild zapisan kot Ročuz (pravilneje bi bilo Rotšic), Huber pa kot Iber – zato mora imeti bralec to v mislih, ko išče določeno ime po abecednem redu.

Pri ocenjevanju strokovnih del je naloga ocenjevalca, da pokaže tudi na pomanjkljivosti ocenjevanega dela. V Umeljčevi Enciklopediji pravzaprav ne vidim kakega omembe vrednega spodrsrlaja. To je prva izdaja in normalno je, da se bo kaka pomanjkljivost ali napaka še pokazala, avtor pa jo bo lahko popravil v prihodnjih izdajah. Avtorju lahko samo iskreno čestitam za tako odlično opravljeno delo, Enciklopedijo pčelarstva pa toplo priporočam slovenskim bralcem, saj bodo v njej našli marsikatero zanimivost in marsikateri dragocen strokovni podatek. ■

Janez Gregori

Tabuji padajo

Besedilo: Tone Pogačnik

S pojavom varoze se je začel spreminjati tudi pogled na tehnologijo čebelarjenja. Ker smo želeli vzrediti močne čebelje družine, smo jih v našem čebelarstvu že od avgusta naprej pripravljali za prihodnjo sezono. Kaj vse smo naredili za naše ljubljenske, s katerimi čebelarimo v nizkonakladnih panjih?

- Družine smo, odvisno od njihove moči, omejili na tri do štiri naklade.
- Iz vseh družin smo odvzeli po en skrajni sat.
- V predvideno plodišče smo vstavili kakovostno satje.
- Naklado s hrano smo postavili na podnico, s tem pa smo omogočili samodejno hranjenje družine, saj začnejo čebele med prenašati navzgor.
- Družine smo dodatno krmili, tako da je imela do začetka septembra vsaka družina približno 20 kg medenih zalog.
- Poskrbeli smo, da je imela vsaka družina v zalogi dovolj cvetnega prahu.
- Slabim družinam smo zamenjali matice.
- Preverili smo zdravstveno stanje družin.
- Slabše razvite družine, za katere smo presodili, da bodo preživele zimo, smo postavili nad dobre gospodarske družine.
- Slabiče smo združili z močnejšimi družinami.

Še pred 20 leti je veljalo, da je treba čebeljo družino po 1. septembru pustiti pri miru. Pred 30 leti so se na primer kresala mnenja o tem, kdaj je treba čebeljo družino zapažiti. V čebelarški literaturi smo lahko zasledili, da je treba družino zapažiti (z listjem, s senom, slamo ali časopisnim papirjem) najpozneje v začetku oktobra. Z leti so strokovnjaki ugotovili, da je treba družine zapažiti šele konec decembra oz. neposredno pred vnovičnim začetkom zaleganja matice. Za ta namen zdaj priporočajo poliuretansko peno pod pokrovom nakladnega panja, zaradi zračenja in odvajanja odvečne vlage pa tudi odprt AŽ-panj.

Foto: Branko Obravnič

Čebelje gnezdo v podnični nakladi pozimi

Zaradi poznojesenskega in zimskega zatiranja varoj z oksalno kislino je padlo tudi splošno prepričanje, da je treba čebelje družine po 1. septembru pustiti pri miru. Prav gotovo drži, da bi bilo tako najbolje. Vendar sta nas skrb za zdravje družine in boj proti varojam prisilila, da smo se morali odločiti za ta, za čebele sicer ne najbolj priljubljen ukrep.

Poleg tega, da smo z oksalno kislino zmanjšali število varoj, nam je ta ukrep omogočil še nekaj zelo pomembnih opazanj in ugotovitev, ki bodo prav gotovo zelo pozitivno vplivali na čebelarjenje v prihodnji čebelarški sezoni.

S sinom sva za prihodnjo sezono avgusta pripravila 154 čebeljih družin v treh oz. štirih nakladah nizkonakladnih panjev. Ker je bila lanska prezimitev katastrofalna, sva se res potrudila, da sva čebelje družine optimalno pripravila za letošnje prezimovanje. Čebelam sva pustila veliko medu in jim dodala potreben sladkor, tako da je vsaka družina imela približno 20 kg hrane. 21 mladih družin, ki se niso dovolj razvile, sva omejila v dveh tričetrtinskih nakladah in ju prek mrežaste podnice naveznila na močno gospodarsko družino, ki sva ji odvzela pokrov.

3. decembra 2008 sva varoje zatirala z oksalno kislino, ob tem pa sva sproti zapisovala stanje

v vsakem panju. Panje sva odprla tako, da sva dvignila le zgornjo in v nekaterih primerih tudi drugo naklado od zgoraj navzdol, ob tem pa sva opazila, da je stanje čebeljih družin zelo različno.

Ugotovitve:

1. **Moč družin** – Na stojiščih je bilo 91 močnih družin, ki so zasedale 8 do 9 ulic, 40 srednje močnih družin, ki so zasedale 6 do 7 ulic, 20 slabših družin na 4 do 5 ulicah, dva slabiča z gručo v dveh ulicah in ena odmrta družina.
2. **Sedenje** – Družine so sedele zelo različno: ene so bile ob kraju, druge na sredini, pet družin pa je sedelo ob kraju na mestu, s katerega sva že avgusta odvezla skrajni sat. Pet družin je zasedalo zgornji dve nakladi, nad njimi pa ni bilo venca hrane. Posebej pozitivno sva bila prese- nečena nad močjo slabo razvitih družin, ki sva jih avgusta postavila nad močne gospodarske družine. 18 družin je zasedalo 6 do 7 ulic, tri družine pa 3 do 4 ulice.
3. **Stanje hrane** – Pri 125 družinah je bilo stanje hrane normalno, 15 družin je imelo hrane ob- čutno preveč, 13 družin pa premalo. Ena dru- žina je bila tako rekoč brez hrane in je glasno šumela.

Ukrepi:

1. Družino, ki je odmrta, sva pospravila, družini, ki je bila brez hrane, pa sva dodala polno nakla- do hrane (ob hitrem pregledu dan pozneje sva ugotovila, da se je družina umirila). Petim družin- am, ki so sedele ob robu, kjer ni bilo zadnje- ga sata, sva dodala sat s hrano. Družinam, ki so imele zgornji dve nakladi polni hrane, pa sva zgornjo naklado odvezla.
2. Družinam, ki imajo premalo hrane, vendar stanje ni kritično, bova ob prvem naslednjem pregle- du, ki ga bova opravila ob toplejšem vremenu, vendar najpozneje v mesecu dni, dodala sate s hrano. Tedaj bova preverila tudi stanje družin, ki sedijo v zgornjih dveh nakladah.

Če ne bi zatirala varoj, zaradi česar sva morala odpreti panje, tudi ne bi vedela, v kakšnem stanju so čebelje družine. Po vsej verjetnosti bi bile raz- mere jasne šele ob čistilnem izletu konec januar- ja ali februarja. Takrat bi bilo za 14 družin lahko že prepozno. Glede na pridobljene izkušnje bo zimski pregled v prihodnjih letih v našem čebelar- stvu postal stalna praksa. Prepričana sva, da bo te ugotovitve potrdil tudi prvi spomladanski pregled družin. Žal je takšna praksa mogoča samo pri na- kladnih panjih, ne pa tudi pri AŽ-panjih. ■

ZVEZA ČEBELARSKIH ORGANIZACIJ SRBIJE

organizira

PRVI DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM

z mednarodno udeležbo

v Beogradu, 14. in 15. februarja 2009 v hali 12 Beogradskega sejma

Cilji Sejma so povezati vse čebelarke potence širšega območja, povezati čebelarje in gospodarstvenike, javnosti predstaviti čebelarstvo dejavnost na nov način in vzpodbuditi države iz širšega območja k uresničevanju skupnega cilja - da čebelarstvo jugovzhodne Evrope postane tržno konkurenčno, da svetu pokaže svoje posebnosti in da jih realno ovrednoti.

Vse zainteresirane čebelarje in v čebelarstvo usmerjene gospodarstvenike vabimo, da se udeležite Sejma, pod izredno ugodnimi pogoji, s popustom, ki ga je omogočila Zveza čebelar- skih organizacij Srbije s svojim maksimalnim sofinanciranjem razstavnega prostora. Zakup prostora na Sejmu (2+2 m²) znaša za pravne osebe 105 evrov, za fizične osebe 55 evrov. Podrobnejše informacije lahko dobite na: www.spos.info, spos@sezampro.rs ali po tel.: +381 11 2458 640.

Sejem bo imel razstavni in prodajni značaj. Vstop je brezplačen za vse obiskovalce. V soboto bo v hali organiziran Mednarodni strokovni seminar. Sejem bo tržno usmerjen k ciljnim skupinam, pričakujemo veliko število obiskovalcev in kupcev (po marketinških ocenah okoli 12000 ter 5000 čebelarjev). V soboto 14. februarja bodo vse tržne dejavnosti sejma namenjene čebelarjem, v nedeljo 15. februarja pa k ostalim obiskovalcem.

Ne zamudite Prvega državnega čebelarskega sejma v Beogradu!

Čebelarjeva opravila v AŽ- in nakladnih panjih v februarju

Besedilo in foto: **Marija Sivec** – Sužid

Naši predniki so februar imenovali svečan. To pomeni, da v tem mesecu s streh visijo ledene sveče. Sonce že ima moč, ljudje še ne opazimo, da se v naravi kaj dogaja, čebele pa ta čas že pošteno garajo. Februar je lahko še zelo mrzel mesec, kljub temu pa večina matic ta čas že zalega. Se vam zdi mačji kašelj, da peščica čebel, ki je preživela zimo, zdaj ogreva gnezdo panja na 36 °C, čeprav je zunanja temperatura lahko tudi 10 in več stopinj pod ničlo?

Kaj postoriti februarja?

Ta mesec je zadnji zimski mesec, v katerem se večina čebelarjev samo sprehodi do svoje ga čebelnjaka, panjev pa še ne odpira. Pa to ne bi bilo tako slabo. Če je dan sončen in dovolj topel, vsaj okrog 10 °C, ni s čebelami nobene ga problema, saj se hitro umirijo, če je bil poseg le dovolj hiter. A kakšen poseg? Najpozneje v drugi polovici februarja pregledamo vse družine, da vidimo, na katero stran v panju so se stisnile, kje imajo zalogo hrane, poberemo še zadnje suhe sate iz plodišč, če se nam zdi potrebno, pa za kak sat tudi premaknemo celo družino in ji dodamo sat s hrano še na drugo stran. To, da je družina le na eni strani panja, po mojih izkušnjah sploh ni taka redkost. Ker na eni strani ni hrane, pa taka družina ob večjih ohladitvah hitreje propade, saj se stisne k matici in zalegi in izgubi stik s hrano na drugi strani. Seveda ocenimo tudi približno količino hrane, ki jo ima vsaka družina na

Čebelja družina ima samo toliko satov, kolikor jih zaseda.

razpolago, kajti do prvih dobrih razvojnih paš je še daleč, do takrat pa so čebele odvisne od nas. Zakaj bi zdaj nazadovale ali celo propadle zaradi naše malomarnosti? Poleg tega moramo zapreti in sprazniti vse panje, v katerih so čebele iz kakršnega koli razloga odmrle, in s tem preprečiti rop, če je bil v satju med, oziroma požrtijo voščenih vešč na pozabljenih satih.

Naredimo pa še nekaj, česar slovenski čebelarji po navadi ne delajo. Ko sem pred deseti mi leti razlagala posameznikom, da čez zimo poberemo iz medišč vse sate, me je večina čudno gledala. Dandanes pa gremo še korak naprej: ne samo da iz plodišč poberemo vse suhe sate, ampak poberemo tudi tiste medene sate, na katerih ni čebel. Poleg mojih petletnih izkušenj ta poseg podpira tudi ugotovitev Videmskega čebelarskega inštituta iz Italije, da so čebele na ta način prisiljene ostati v gruč, ker pač nimajo kam, zato se bolj grejejo, imajo več zalege in ne begajo po praznem satju.

Verjetno vsak čebelar – predvsem tisti večji – najpozneje ta mesec začne načrtovati prihajajočo sezono. Zdaj je že videti, koliko čebeljih družin je preživelo zimo, kajti odslej bo padec družin minimalen.

Ogledati si je treba okolico čebelnjaka, in če je treba, posekati moteče grmovje in drevje, da bodo čebele imele dovolj sonca in prost izletni koridor.

Zdaj je skrajni čas za nakup satnic. Velika večina čebelarjev izreže staro satje iz satnikov in ga odda v predelavo, v zameno pa dobi že izdelane satnice. Ker njihov izvor ni znan, tudi ni znano, kolikšno količino ostankov neznanih pripravkov proti varozi vsebujejo, vendar je tako najhitreje in najlažje. Zadnje čase je vedno več čebelarjev, ki bodisi izdelujejo satnice sami bodisi zahtevajo izdelavo satnic iz njihovega voska in med njimi smo že vrsto let tudi mi.

Kam s sati?

Ker se voščena vešča pozimi ne razmnožuje, čebelarji v tem obdobju nimajo težav pri skladiščenju starega satja. Hranijo ga v omarah ali ga puščajo kar v panjih. Kmalu pa bo postalo toplo in takrat se bodo pojavile težave. Če hoče čebelar v panj, poln satja, vstaviti nekaj novih satov,

jih mora enako število vzeti iz panja. Kam z njimi? Kam z vsem satjem, tudi medenim, ki je ostalo, ker so družine propadle? Najlažji način je izrezati prazne satnice iz satnika in jih takoj oddati v predelavo, medene sate pa shraniti in jih spomladi dodati prezimljenim družinam.

V našem čebelarstvu staro satje najpogosteje predelamo že jeseni, če pa nas čas vendarle prehití, ga predelamo šele v tem obdobju. Najprej pretopimo »divjo gradnjo«, voščene pokrovice in mlado, poškodovano satje, potem pa še vse preostalo. Mlad in čist vosek prav v tem obdobju uporabimo za izdelavo satnic, starejše satje pa med letom porabimo za izdelavo sveč ali pa ga prodamo, tudi samo za sveče.

Satje, ki ostane zaradi zimskega odmrtja čebel, sortiramo in shranimo v hladilnico. Lepo, čisto satje spomladi vnovič uporabimo, starejše, slabše ali zaradi noseme onesnaženo pa do jeseni počaka na predelavo.

Zavedam se, da nima vsak možnosti hranjenja starega satja v hladilnici. Pri nas smo ugotovili, da voščena večša miruje do zunanje temperature približno 12 °C, pri višji temperaturi pa začne povzročati škodo. Alternativa hladilnici je, da lepo, še uporabno satje za 24 ur zamrzujemo na -20 °C, ga zavijemo v polivinilasto vrečo in dobro zavežemo. Če je satje pravilno zamrznjeno in skladiščeno, ga večša ne more poškodovati.

Priprava satnikov

Zdaj je treba pripraviti tudi novo zalogo satnikov. Tistim čebelarjem, ki družine prodajajo, jih vedno zmanjkuje, pa tudi sicer ni slabo, če stare satnike zavržemo, še posebej če jih nimamo možnosti razkužiti. Tisti čebelarji, ki smo že kdaj občutili »slasti« hude gnilobe, vemo, kaj pomeni pogovor »Bolje preprečiti, kot zdraviti«. Še leta po tem nas boli glava! Če čebele nekaj naredijo za nas, moramo po mojem tudi mi kaj narediti zanje, to pa je zlasti sveža, lepa satnica v le nekoliko rumeno obarvanem satniku. Tudi mi smo zadovoljni, kadar se uležemo med čiste rjuhe.

Pripraviti je treba dovolj veliko število satov, da ne bo zadrege, ko bo čas za uporabo. Kot se je izkazalo, v našem čebelarstvu potrebujemo

Šablona za sočasno zbijanje in žičenje satnikov

za vsako družino po sedem satov na leto. Ker pa družine tudi prodajamo in seveda vsako leto delamo tudi nove, moramo za vsako novo družino pripraviti še dodatnih šest satov, to pa je precejšen zalogaj. S šablono za sočasno zbijanje in žičenje satnikov ter s pnevmatskim klavdom je postalo to sicer mukotrpno delo mala malica.

Skrb za čistočo

Skoraj vsak čebelar ima poleg čebelnjaka tudi delovne prostore. Te je najbolje pospraviti zdaj, ko je mrtva sezona, saj se s tem izognemo poznejši slabi volji. Prav tako je treba pregledati, očistiti in popraviti vse orodje in pribor, ki ga uporabljamo pri čebelah, ali kupiti novega. Pregledati in popraviti je treba tudi rezervne panje in zaboje za roje. Vegasta škatla, iz katere čebele lahko uhajajo, povzroča slabo voljo zlasti takrat, kadar jo potrebuješ, ker so čebele na veji, že en ali dva pravočasno pribita žeblja pa lahko rešita situacijo. Očistimo vse matične rešetke, vse presežne podnice, vse naklade, ki so v skladišču, popravimo in pregledamo tudi vse škatle za umetne roje, če je treba, pa v njih zamenjamo tudi mreže. Pregledamo vse zaboje za narejence (6-satni panj). Ti imajo na dnu mrežo za zračenje, ta pa se zaradi udarca ali zaradi temperaturnih sprememb (postane krhka) lahko strga. Po potrebi jo zamenjamo.

Že zdaj je treba misliti tudi na sladkor. V nasprotju s splošno doktrino, da čebel spomladi ni treba krmiti, imamo pri nas že pred koncem februarja v skladišču vsaj dve toni sladkorja. Ne glede na to, da smo jeseni čebele izdatno krmlili, so nekatere spomladi lačne. Da preživijo do

prve kolikor toliko izdatne spomladanske paše, ki se pri nas začne šele aprila, včasih potrebujejo dodatno krmljenje.

V tem obdobju se tudi pozanimamo, kakšne so razmere pri drugih čebelarjih, kolikšen je bil zimski padec čebel, saj le tako lahko ocenimo, približno koliko novih družin bomo naredili. Če je zimski padec čebeljih družin majhen, se ne silimo s prodajo in pozneje v sezoni postopamo drugače kot takrat, kadar je padec velik. Naše čebelarstvo namreč ne temelji izključno na enem čebeljem proizvodu, medu, temveč prodajamo tudi družine in vzrejamo matice. Za preživetje so potrebni vsi trije viri dohodka, vendar jih je treba kombinirati. Če hočemo prodati veliko število družin, jih v domačih panjih ne bo ostalo veliko, zato bo manj medu; če hočemo vzrediti veliko število matic, se zgodi, da jih ne moremo prodati, zato je treba z njimi delati narejence – in medu je spet manj;

Zimska idila – rezervne družine v Dušanovih stirodurnih panjih

če hočemo veliko medu, ni časa za vzrejo matic, poleg tega pa spomladi ne smemo prodati preveč družin ... Začarani krog, ki ga je treba obvladovati, žal pa bi morali obvladati tudi vreme, saj je prav to odločilni dejavnik v čebelarstvu.

Vendar ljudje, žal, nimamo niti čarobne paličice niti nismo čebele. Bolj ko jih spoznavam, bolj vidim, kaj vse znajo, mi, ljudje, pa z vso tehnologijo le capljamo za njimi. ■

VETERINARSKI NASVETI

Veterinarski nasveti za februar

besedilo: **Anita Vraničar Novak**, dr. vet. med., VF – NVI, enota Novo mesto, **Alenka Jurić**, dr. vet. med., VF – NVI, enota Celje

Februarja je vreme lahko precej muhasto. Dnevi so morda lepi in sončni, možno pa je nadaljevanje prave zime z nizkimi temperaturami. V tem obdobju opazujte čebele med njihovimi izletnimi dnevi. Morda boste opazili spremembe v telesni zgradbi čebel, na primer povečan zadek ali nenavadno položena krila, ki jih je z lahkoto mogoče izpuliti, ali pa težave v gibanju, kot so lezenje čebel po bradah panjev in neuspešni poskusi letenja.

Večje število mrtvih čebel, spremembe v telesni zgradbi čebel, nenavadno vedenje odraslih čebel pred čebelnjakom ter iztrebki rumenorjave do rjavozelene barve na pročeljih panjev oziroma njihov neprijeten vonj kažejo na to, da je zdravstveno stanje čebel porušeno.

Posamezne opisane klinične znake, ki so značilni zlasti za dve zajedavski bolezni zimske

gruče čebel, to je za nose mavost in pršičavost, je pogostejše opaziti po dolgotrajnem mrzlem zimskem obdobju, med katerim čebele niso imele možnosti, da bi se otrebile v naravi. Ali je mogoče, da se bolezen pojavi v vašem čebelnjaku, čeprav jeseni niste opazili, da bi bilo s čebelami kar koli narobe? Odgovor je pritrdilen.

Razvoj pršičavosti ali akaroze, ki jo je treba zatirati po zakonu, lahko traja daljši čas, tudi do tri leta. Čebele so lahko napadene s pršicami, ker pa je njihovo življenje prekratko (poleti do 40 dni), se znaki bolezni pojavijo šele pri dolgoživih zimskih čebelah v obdobju čistilnih izletov. Morda so pršice v minulih mesecih zanesle v čebelnjak roji, napadene čebelje družine, narejenci ali matice, čebele pa so se lahko okužile tudi z zaletavanjem na pasiščih. Ker je obstoj in razvoj

pršice odvisen od žive čebele, pršičavosti ne ugotavljamo pri starih mrtvih čebelah.

Povzročitelj nosemavosti, ki je pogojna bolezen, lahko ob sočasnem delovanju negativnih dejavnikov, kot so težko prebavljiv med, dolgotrajna in vlažna zima ali šibka čebelja družina, privede do tolikšne okuženosti, da čebele zbolijo in odmrejo. Največkrat boste opazili drisko oziroma grizo čebel, lahko pa tudi izletavanje čebel iz panjev sredi mrzlega zimskega obdobja. Za razliko od pršice povzročitelj nosemavosti ob neugodnih razmerah oblikuje zelo trdožive spore, zato jih v čebelnjak lahko zanesemo ne samo z živimi okuženimi odraslimi čebelami, ampak tudi z okuženim čebelarskim priborom ali orodjem in še posebej z okuženo vodo, okuženim medom ali okuženim satjem.

Najbolje je, če ob morebitnih bolezenskih znakih pri čebelah povprašate za nasvet vašega veterinarja. Če bo treba, bo čebele tudi pregledal in odvzel vzorce za laboratorijske preiskave. Ker lahko povzročitelja ene in druge bolezni ugotovimo še pred pojavom prvih bolezenskih znakov, vam svetujemo, da v čebelnjaku opravite preventivne preiskave. Za ta namen lahko vzorec čebel vzamete sami. Na stojišču z največ 30 čebeljimi družinami nabereмо za en vzorec 100 mrtvic, če pa je na stojišču več čebeljih družin, jih je treba za en vzorec nabrati 200. Sveže mrtvice shranimo v pisemske ovojnice ali kartonske škatle. Vzorec je treba opremiti z vsemi podatki o lastništvu in načinu odvzema vzorca ter ga oddati veterinarju.

Ob toplejših februarjskih dneh lahko rezervno satje že razkužite z očetno kislino. Satje zložite v neprepustno zaprt prostor, na vrh pa postavite plastično posodo. Vanjo vlijete 80-odstotno očetno kislino (2 ml na 1 liter prostornine) in na njeno gladino položite kosme vate, da bo kislina bolje izhlapevala. Kislina naj izhlapeva 5–7 dni. Lahko uporabite tudi 100-odstotno očetno kislino (1 ml na 1 liter prostornine), ki naj izhlapeva 3 dni. Satje pred vnovično uporabo dobro prezračite.

Ne uporabljajte meteorske vode oz. kapnice! Čebele se namreč ob čistilnih izletih iztrebljajo tudi na strehi čebelnjaka, zato lahko prestrežena voda vsebuje veliko spor nosome (spore živijo nekaj mesecev!). Kaj nam pomaga redno razkuževanje napajalnikov, če je voda onesnažena s spori nosome!

Zimsko zatiranje varoj ste opravili že v prejšnjih mesecih. **Podatke o opravljenem zimskem zatiranju in številu varoj, ki so odpadle v treh tednih po končanem zimskem zatiranju, pošljite veterinarski službi NVI.** Ob ugodnih vremenskih razmerah boste že lahko očistili in razkužili testne vložke z mrežami (na primer z razkužilom virkon) in ugotavljali naravni odpad varoj. **Če vam zimskega zatiranja varoj ni uspelo izvesti do konca januarja ali če februarja naravno odpadata po več kot dve varoji na dan, povprašajte za nasvet vašega veterinarja.** Sicer pa čebeljih družin v teh dneh ne vznemirjajte po nepotrebnem! **Udeležujte se veterinarskih predavanj o varstvu zdravja čebel in predavanj svetovalne službe s področja higijene in tehnologije čebelarjenja!** ■

Po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko povpraševanje!

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste navzoči pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi samo ene poti pa prihranite čas in denar.
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270.
- Predelava je izvedena z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas predelave je približno 3 ure za 20 kg surovega voska in 4 ure za 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnike vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice.
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch - Steiermark, Avstrija**

Tel./faks: +43(0)3475-2270
E-pošta: info@wachs-hoedl.at
Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

ponedeljek–petek
8.00–12.00,
13.00–18.00
sobota
8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Vrt za čebele, čmrlje in metulje (II. del)

Besedilo in foto: spec. Trajče Nikoloski, dipl. inž. agr. in hortikulture

Čebele, metulji in čmrlji

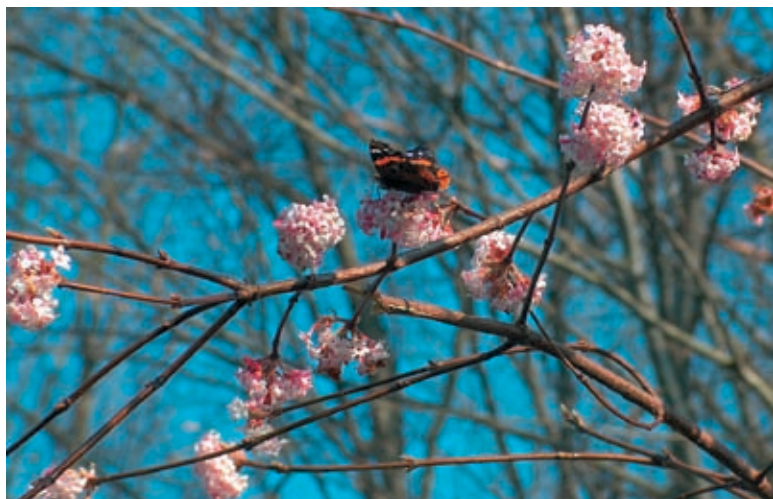
Metulji, čmrlji in čebele nabirajo hrano v cvetovih, v katerih je medicina ali nektar, ter jih v zameno oprašujejo – prenašajo cvetni prah s prašnikov na brazde pestičev. Za opraševanje rastlin in posledično tudi za razvoj plodov so najpomembnejše čebele. Obiskujejo na tisoče cvetov različnih rastlin. Nekatere od njih imajo včasih na svojih cvetovih trakove ali lise, ki čebelam pokažejo pot do sladke medicine. Med najbolj priljubljenimi čebeljimi cilji so kostanj, lipa, glog, kovačnik, jablana, hruška, sliva, sončnica, sivka, materina dušica, resa in rododendron.

Odrasli metulji imajo po dva para velikih, navadno pisano obarvanih kril. Kadar so krila zaprta, razkrivajo nenavadne vzorce mavričnih barv (ki so pri samcih in samicah pogosto različne), zaprta krila pa so medla in neprivlačna, skoraj brez barv in metuljem pomagajo, da se lažje skrijejo pred plenilci. Metulji so neškodljivi, njihove ličinke

Močan vonj svilnice (Asclepias syriaca) je opij za metulje.

pa se hranijo z listi in rastline poškodujejo. Med rastlinami, ki najbolj privlačijo metulje, omenimo: pelin, astre, mačji rep (*Acalypha hispida*), budlejo ali metuljnik, osat (*Cirsium rivulare*), meto, španski bezeg (*Syringa reticulata*), vrbo, zlato rozgo (*Solidago*) in vijolice, za vse pa je značilno, da imajo močan vonj.

Metulj, ki je pristal na dehteči brogoviti (Viburnum farreri), je razkošno razprostrl svoja krila.

Čmrlja družina je »enoletnica«. Matica čmrlja živi zgolj leto dni, čebelja matica pa več let. Sprva je delavka, te vloge pa čebelja matica ne opravlja nikoli, saj je vedno »kraljica«. Čmrlji, ki so najbližji sorodniki pravih čebel, imajo daljši rilček za srkanje, zato lahko rečemo, da so nekakšni »specializirani opraševalci«, saj so izvrstni opraševalci cvetov z dolgimi vratovi, kakršne

Vabljeni prašniki sivke (Lavandula angustifolia) – težko se je odločiti, na katerem pristati.

ima večina metuljnic (denimo rdeča detelja). Za zdaj so tudi edini opraševalci nasadov paradižnika in paprike v rastlinjakih.

Kdor si čmrlje predstavlja kot nerodne lenobe, je v zmoti. Dobrodušni so res, samica pa piči le, če res mora, ko se približamo njihovem domovanju, tako kot čebele, ose, sršeni. Nekatere vrste čmrljev se zbujajo zgodaj spomladi in oprašujejo prvo spomladansko cvetje. Eni živijo v nižinah, drugi visoko v gorah, tudi do 2000 metrov nadmorske višine, pelod nabirajo tja do 2500 metrov. Tako visoko se čebele ne naselijo same,

zato so na tej nadmorski višini opraševalci prav čmrlji.

Vrtna nasaditev

V naravi čebele kaj hitro najdejo cvetočo lipo, deteljo, oljno repico, gorjušico, akacijo, vrbo, topol, divjo češnjo, divji kostanj, mali jesen, lipo in lipovec, pravi kostanj, brusnice, sleč in regrat, saj so zanje najbogatejši viri nektarja. Prav bi bilo, da tudi mi te rastline posadimo na vrt za čebele, čmrlje in metulje, seveda če nam velikost našega vrta to dopušča. V nasprotnem primeru, če

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR
Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU
Tyrševa 26, Maribor
Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:
Pon.: 9h - 13h in 15h - 18h Čet.: 9h - 13h
Tor.: 9h - 13h Pet.: 9h - 13h in 15h - 18h
Sre.: 9h - 13h in 15h - 18h
Sobota, nedelja, prazniki zaprto

V naših enotah vam nudimo:

- čebelarsko opremo in pribor
- darilno embalažo
- stekleno, kartonsko, keramično in plastično embalažo
- voščene satnice vseh velikosti
- lesene satnice za satnice

- zaščitno opremo in pribor za čebelarje
- čebelarsko literaturo
- sladkor, sladkorne pogače
- vse vrste čebeljih pridelkov
- kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov

GSM: 051/348-426 / e-mail: jana.pp@amis.net

Možnost naročanja prodajnih artiklov (po telefonu, faksu, e-pošti), po povzetju, na prejemnikove stroške.
JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

bomo zasajali le manjši vrt, pa bomo izbirali med rastlinami, katerih razrast je znatno manjši.

Sadimo lahko: žafran (*Crocus sativus*), divji žafran (*Carthamus tinctorius*), mrtvo koprivo (*Lamium maculatum*), navadno mačjo meto (*Nepeta cataria*), medeno deteljo (*Melilotus officinalis*), spominčico (*Myosotis sylvatica*), rožmarin (*Rosmarinus officinalis*), boreč (*Borago officinalis*), azorski timijan (*Thymus azoricus*), navadno črno meto (*Marrubium vulgare*), planinski šetraj (*Satureja montana*), navadni gadovec (*Echium vulgare*), mete (*Mentha* sp.), žajbelj (*Salvia officinalis*), maki (*Papaver* spp.), baldrijan (*Valeriana officinalis*), vrtni ognjič (*Calendula officinalis*), meliso (*Melissa officinalis*), (grenik, silino, oblajst, farbovnik, latinsko *Isatis tinctoria*), navadni slez (*Althaea officinalis*), majaron in origano (*Origanum* sp.), baziliko (*Ocimum basilicum*), drobnocvetni lučnik (*Verbascum thapsus*), zlato rozgo (*Solidago virgaurea*), sončnica (*Helianthus annuus*). Dovolj velika izbira rastlin,

Cvet cinije visoke sorte Zinnia allsorts.

Cvet potonike (*Paeonia officinalis*).

Težko se je upreti lepoti cveta, metuljnika (*Buddleia davidii* »Rojal Red«).

ki jih bomo sadili in bodo bogat vir cvetnega prahu in nektarja.

Pri vsakem delu posnemajmo marljivo čebelo, saj brez truda in dela ne bomo dosegli ničesar! ■

Viri:

- Attenborough, D. (1995): Zasebno življenje rastlin. Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Brickell, C. (1999): Drevesa, grmovnice in cvetlice. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Bernard, A. (1999): Okrasni vrt. Ljubljana: Kmečki glas.
- Golob, I. (1989): Razmnožujemo okrasne rastline. Kmečki glas.
- Hillier, M. (1993): Vrt v malem. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Osvold, J., Osvold, K. M. (1994): Pridelovanje zelenjave na vrtu. Ljubljana: Kmečki glas.
- Toplak Gale, K., (2002): Zdravilne rastline na Slovenskem. Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Škerlj, T., (1987): Zelenjava in zelišča. Ljubljana: Mladinska knjiga.

Delovanje ČZS v okviru čebelarskega turizma

Besedilo: Tanja Arih, Aritours Maribor

V prejšnji številki smo govorili o namenu in ciljih razvoja čebelarskega turizma, skušali smo opredeliti, kaj čebelarski turizem sploh je in kaj ponuja slovenskim čebelarjem. Tokrat bomo pozornost namenili dozodajšnjim prizadevanjem na področju razvoja čebelarskega turizma ter usmeritvam za naprej.

Poglavitna vloga ČZS v okviru razvoja čebelarskega turizma je pomoč čebelarjem pri trženju njihove turistične ponudbe in ohranjanju bogate tradicije, pa tudi skrb za trajnostni razvoj čebelarstva ter spodbujanje mladih za odločanje za poklic čebelarja. Čebelarski turizem je namreč lahko izvrstna priložnost za čebelarje, da obogatijo in dopolnijo svojo ponudbo ter s tem pripomorejo k večji donosnosti svoje dejavnosti. Dolgoročno zastavljena strategija razvoja čebelarskega turizma temelji predvsem na stalnem izobraževanju čebelarjev, jasno zastavljenih komunikacijskih in promocijskih dejavnostih ter na pomoči pri pridobivanju in črpanju nepovratnih finančnih sredstev za razvoj čebelarskega turizma.

Pregled dozodajšnjih dejavnosti ČZS in agencije Aritours na področju čebelarskega turizma:

- Začetek izvajanja projekta »Spodbujanje čebelarskega turizma v Sloveniji«, april 2007.
- Predstavitev projekta ter izdaja zbornikov v slovenskem jeziku in zgibank v štirih tujih jezikih, november 2007.
- Predstavitev projekta Slovenski turistični organizaciji, december 2007.
- Udeležba na sejmu Turizem in prosti čas, januar 2008.
- Predstavitev ponudbe čebelarskega turizma na svetovnem kongresu apiterapije v Passauu, april 2008.
- Promocijski izlet za predstavnike slovenskih medijev (v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo), maj 2008.
- Izobraževanje za čebelarje, ki jih zanima čebelarski turizem, maj 2008.
- Predstavitev čebelarskega turizma v različnih medijih (Delo, Večer, Dnevnik, Svet in Ljudje, Cosmopolitan, revija Turizem, tuje publikacije ...).

- Prijava na razpis za nagrado Sejalec – finalisti.
- Prevod zbornikov v tri tuje jezike, julij 2008.
- Dnevi čebelarskega turizma na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, avgust 2008.
- Prijava na razpis za sredstva iz norveškega sklada, avgust 2008.
- Udeležba na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, september 2008.
- Predstavitev čebelarskega turizma v mestu Maasmechelen v Belgiji, september 2008.
- Celostranski prispevek o čebelarskem turizmu v strokovni reviji Turizem in v turistični publikaciji za neslovensko govoreče bralce, september 2008.
- Dogovor o zarisu čebelarskih poti v brošurah Next Exit, ki jih v nakladi 600.000 izvodov izdaja Slovenska turistična organizacija, november 2008.
- Podelitev priznanj za prvo izobraževanje na področju čebelarskega turizma na tradicionalnem čebelarskem posvetu, 6. decembra 2008.

Načrtovane dejavnosti ČZS in agencije Aritours na področju čebelarskega turizma

Kot pomoč vsem čebelarjem, ki bi se radi začeli ukvarjati s čebelarskim turizmom, pa tudi tistim, ki se z njim že ukvarjajo, vsako leto pripravljamo **izobraževanja s področja čebelarskega turizma**. Izobraževanja potekajo dvakrat na leto, spomladi in jeseni, vsako pa obsega tako teoretični kot praktič-

Foto: Tanja Arih

ni del. Teoretični del bo vseboval tematike s področja turizma, marketinga, komunikacijskih in promocijskih orodij, trženja in prodaje, te vsebine pa bodo obogatene s primeri dobrih praks čebelarstva doma in po svetu. Praktični del bo vključeval delavnico, na kateri bodo dejavno sodelovali vsi udeleženci. V okviru izobraževanj so predvidene tudi študijske ekskurzije ter obiski turističnih sejmov doma in v tujini.

Vsi udeleženci izobraževanj si bodo lahko, če bodo izpolnili vse predpisane zahteve, pridobili certifikat »Odličen ponudnik čebelarstva«. Certifikat bo podeljen enkrat na leto, veljal bo eno leto in ga bo treba obnavljati. Predvideni termini izobraževanj:

- Osnove čebelarstva, marec 2009.
- Nadaljevalno izobraževanje na področju čebelarstva, oktober 2009.
- Podelitev prvih certifikatov »Odličen ponudnik čebelarstva«, december 2009 (ob dnevu čebelarstva).

V okviru promocijskih aktivnosti bo ČZS v tem letu sodelovala na:

- sejmu Turizem in prosti čas, Ljubljana, 22.–25. januar 2009.
- Festivalu za tretje življenjsko obdobje.
- Apimondii 2009 v Franciji, september 2009.

V okviru sodelovanja s Slovensko turistično organizacijo je predviden zaris čebelarstva poti v brošurah NEXT EXIT, ki so namenjene tujim turistom. Gre za brošure, ki jih v šestih tujih jezikih izdajajo v nakladi 600.000 izvodov.

To leto nas čaka še izjemno pomemben dogodek – Apimondia 2009, ki bo septembra v Montpellieru v Franciji. Na tokratnem kongresu se bo ČZS predstavljala zlasti s čebelarstvom. Leta 2010 bo v Sloveniji svetovni čebelarški kongres o apiterapiji, to pa bo še ena velika in posebna priložnost za promocijo čebelarjev in čebelarstva. ■

DOGODKI IN OBVESTILA

Blagoslov prapora in medu

Številni člani Čebelarstva družine Krtina pri Domžalah so se udeležili svete maše v počastitev zavetnika čebelarjev sv. Ambroža, ki je godoval 7. decembra. Čebelarji so daritveni oltar okrasili s starimi in novimi čebeljimi panji, satjem, voskom in drugimi čebeljimi pridelki. Daritev je bila namenjena za vse pokojne čebelarje, za blagoslov čebelarstva prapora in blagoslov čebeljih pridelkov. Za velikonočne obrede pa je naše društvo cerkvi darovalo sveče iz čistega čebeljega voska, ki so ga zbrali čebelarji.

Botra prapora sta bila direktorica VURS-a dr. Vida Čadonič Špelič in predsednik krajevne skupnosti Krtina g. Janez Avsec. Sv. mašo je daroval bolnišnični župnik g. Miro Šlibar ob somaševanju domačega župnika Slavka Judeža. Povabilu so se odzvali še predsednik ČZS g. Boštjan Noč, predsednik krajevne skupnosti Dob in poslanec v državnem zboru Slovenije g. Robert Hrovat, predsednik krajevne skupnosti mag. Lovro Lončar ter narodne noše.

Med pridigo je g. Šlibar predstavil življenjsko pot škofa sv. Ambroža, ki je živel v četrtem stoletju in ki je bil po narodnosti Nemec. Dolga leta je služboval v Milanu kot nadškof. Bil je prijazen, zelo natančen, radodaren, uspešen pri vsakem delu, katerega se je lotil, predvsem pa je delal v dobro drugih ljudi. Prav zaradi tega

Foto: MB

Praporščak ČD Krtina g. Polde Poražm ter botra prapora dr. Vida Čadonič Špelič in predsednik krajevne skupnosti Krtina g. Janez Avsec

so ga čebelarji izbrali za svojega zavetnika in za zavetnika čebel.

Ob koncu slovesnosti se je čebelar g. Vinko Stegnar s sinom Janezom zahvalil župnikoma in botroma prapora za blagoslov prapora in medu ter jim izročil tudi darila. Po končanem dogodku so čebelarji zbranim pred cerkvijo ponudili različna medena peciva in medene napitke.

Viktor Svetlin

Razvitje prapora v ČD Juršinci

V starih zapisih o čebelah in čebelarstvu znanega slovenskega čebelarskega kronista Jožeta Stabeja zasledimo, da segajo začetki organiziranega čebelarstva v Slovenskih goricah in na slovenskem Štajerskem v začetek 19. stoletja. Brez dvoma ima velike zasluge za pospeševanje čebelarstva na tem območju Kmetijska družba v Gradcu, ki je bila ustanovljena leta 1764.

V Slovenskem čebelarju zasledimo tudi nadvse pomemben podatek, da je bila po ustanovitvi prvega Slovenskega čebelarskega društva za Spodnjo Štajersko na Ptuj u leta 1904 tega leta med enajstimi društvenimi podružnicami ustanovljena tudi tista v Juršincih. Osrednji pobudnik za ustanovitev društva in njegovih podružnic je bil znani čebelarski učitelj Ivan Jurančič iz Sv. Andraža v Slovenskih goricah. Zgodovino čebelarjenja v Juršincih nam razkrivajo tudi dragoceni podatki, zapisani v kroniki nekdanje ljudske šole pri Svetem Lovrencu v Slovenskih goricah. V teh zapisih je posebej poudarjeno, da je imela šola pomembno vlogo tako za gospodarski razvoj kraja kot tudi na področju kulturno-prosvetnih dejavnosti. Tako je na primer šola s svojimi izobraževalnimi oblikami in vzorno urejenim šolskim vrtom pomagala pospeševati vinogradništvo in sadjarstvo, s šolskim čebelnjakom na svojem vrtu pa tudi razvoj čebelarstva. V okviru šole so začeli čebelariti leta 1903 s štirimi panji. Ker je šola zelo prizadela prva svetovna vojna, je dodatne štiri panje lahko kupila šele leta

1924, potem pa je leta 1936 kupila še dva. Tako je čebelnjak z desetimi panji postal prava učilnica za izobraževanje in vzgojo mladega čebelarskega naraščaja. Leta 1937 so začeli v šolskem čebelarstvu gojiti tudi kranjsko sivko. Ob začetku nemške okupacije leta 1941 pa je čebelarjenje na šoli, žal, zamrlo.

Juršinski čebelarji so svoje društvo oživili leta 2004, zdaj pa se lahko pohvalijo s 400 panji čebel. V okviru prireditev ob letošnjem občinskem prazniku v Juršincih so tamkajšnji čebelarji razvili tudi svoj društveni prapor. Prevezal ga je praporščak Branko Horvat, blagoslovili pa so ga farni župnik Anton Fras, nekdanji farni župnik Štefan Casar in duhovnik Mirko Horvat. Novi prapor krasi 25 trakov in 82 žebličkov.

Ob tej priložnosti so predsednik ČZS Boštjan Noč, predsednik društva Franc Križan in tajnik društva Alojz Horvat zaslužnim čebelarjem podelili priznanja Antona Janše III. stopnje. Prejeli so jih: Alojz Horvat, Franc Križan in Franc Meznarič. Podelili so tudi društvena priznanja. Juršinski čebelarji so ob tej priložnosti v glasbeni učilnici v OŠ Juršinci pripravili tudi razstavo o zgodovini čebelarstva ter razstavo čebelarskega orodja, čebelarskih pridelkov in čebelarske literature.

Zmagoslavje Šalamun

Foto: Marjan Laura

Novi prapor juršinskih čebelarjev so razvili predsednik društva Franc Križan, župan občine Juršinci Alojz Kaučič in najstarejši čebelar Franc Simonič.

Foto: Marjan Laura

Zakonca Šolar

Zakonca Franc in Tatjana Šolar sta čebelarja iz Laškega. Zanju je bilo čebelarjenje sprva samo hobi, sčasoma pa je preraslo v nekaj večjega. S svojimi pridelki se zdaj udeležujeta najrazličnejših prireditve, na katerih s svojim gostoljubnim pristopom pritegneta veliko kupcev in posredno dajeta odlične zgled za promocijo čebelarstva in ohranjanje kulturne dediščine.

Koliko časa se že ukvarjate s čebelarstvom?

Še kot mlada družina smo iskali primeren hobi, ki nam bi zapolnil dolge popoldneve ter vikende. Imela sva več idej, na koncu pa je zmagalo čebelarstvo. Sosed Andrej Šibila mi je pomagal poiskati prve štiri panje, pozneje je bil tudi moj mentor, tako da se moram prav njemu zahvaliti za to, kar z velikim veseljem počnem še danes. To je bilo leta 1982, od takrat sem tudi član ČD Laško in ČZS.

In s koliko čebeljimi družinami čebelarite zdaj?

Zadnja leta čebelarim s kakimi 30 AŽ-panji, ki jih nadomeščam s trietažnimi, vzrejam pa tudi okrog 20 rezervnih družin, saj jih s pridom uporabim v začetku nove sezone. Čebelarim na dveh stojiščih, iščem pa tudi tretje primerno stojišče, vse v okolici Laškega.

Opišite na kratko svoje družinsko čebelarstvo v Laškem?

Naše čebelarstvo je postopno preraslo v dopolnilno dejavnost moji servisni dejavnosti, ki jo opravljam sicer. Za nastop na trgu z doma

pridelanim medom in drugimi čebeljimi pridelki je premajhno. Zato sva z ženo kot dopolnilno dejavnost razvila lectarstvo ter peko medenjakov in unikatnih dekorativnih figuralnih likov iz medenega testa. Za to sva opremila majhno pekarno in majhen razstaveni prostor v najini hiši. Na ta način med dobro oplemenitiva in ga seveda tudi bolje trži. Čebelarstvo je registrirano kot s. p., s tem pa laže vzpostavim stik z večjimi kupci. Naj omenim, da se naša pekarna obtočenju medu spremeni v točilnico in polnilnico medu, ki je registrirana v sistemu HACCP. Končal sem tudi skoraj vsa mogoča izobraževanja – tako sem si pridobil nacionalno poklicno kvalifikacijo, končal sem šolo za čebelarstvo, obiskujem različna predavanja in delavnice, ki jih v okviru JSSČ organizira ČZS, sam pa jih organiziram tudi v našem ČD Laško. Prihodnost čebelarstva je v nenehnem izpopolnjevanju, tako v biološkem kot tehnološkem smislu.

Kako pa kot čebelar gledate na sodelovanje s ČZS ter kakšen pomen pripisujete različnim prireditvam, na katerih se predstavljajo čebelarji in prodajajo svoje pridelke?

Že zelo dolgo sem član ČZS. Zadnjih 20 let sem tudi predsednik ČD Laško, tako da sem s ČZS kar tesno povezan. Po letu 2000, natančneje, med pripravami na Apimondio 2003 v Ljubljani in po njej, je v slovenskem čebelarstvu nastala prava revolucija. Z zgraditvijo Čebelarskega centra v Lukovici je zavel nov veter, nastale so nove zahteve – tudi zakonske, ki pa jih moramo razumeti kot dobronamerne za slovensko čebelarstvo. Včasih sicer razmere za čebelarje niso najbolj vzpodbudne, vendar ne smemo pozabiti, da ČZS vodi mlada generacija, ki je polna energije, ki ne pozna ovir in ki postavlja prave temelje prihodnjemu rodu čebelarjev.

Glede sodelovanja moram reči, da je izjemno prijetno in korektno. Občudujem vso zagnanost in prijaznost teh mladih ljudi na ČZS in jih seveda podpiram, kolikor je v moji moči. ČZS sama organizira različne prireditve po vsej Sloveniji ali na njih sodeluje. Seveda podpiram takšne dejavnosti, kajti stojnice, na katerih propagiramo slovensko čebelarstvo, so vedno zelo dobro obiskane, kupci se zelo zanimajo za čebelarske proizvode in tudi za stanje čebelarstva nasploh. Tu pa dobijo informacijo iz prve roke.

Ga. Tatjana Šolar prikazuje izdelavo dekorativnih figuralnih likov iz medenega testa.

Na katerih prireditvah ste sodelovali doslej?

Že kar nekaj let se s soprogo udeležujeva različnih prireditev po vsej Sloveniji. Lectarstvo je redka dejavnost, žal, mogoče tudi v izumiranju. Spodbudno je, da so po izdelkih domače in umetnostne obrti spet začeli posegati mladi, zato se na različnih prireditvah povečuje zanimanje za to dejavnost. Ker pa sta čebelarstvo in lectarstvo zgodovinsko tesno povezani dejavnosti, povsod nastopava s celotno ponudbo. S ČZS sva sodelovala že na sejmih Flora in Poroka v Celju, na sejmu Narava in zdravje ter na Otroškem bazarju v Ljubljani, na Dnevih apiterapije v Lukovici.

Prek društva »Raznolikost podeželja«, katerega soustanovitelj in član je tudi ČD Laško, sodelujemo na Mednarodnem obrtnem sejmu v Celju, Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, pa tudi na sejmih Flora in Poroka v Celju. Delavnice sva prirejela na Luninem festivalu v ljubljanskem Tivoliju, na Emonski promenadi v Trnovem v Ljubljani, nekajkrat sva slovensko čebelarstvo in izdelavo lecta predstavila tujim študentom, ki se na Filozofski fakulteti v Ljubljani učijo slovenskega jezika. Predstavili smo se tudi dijakom Gimnazije Celje. Poleg tega sva pripravila tudi nekaj delavnic v različnih krajevnih skupnostih po Sloveniji. Seveda sodelujeva tudi na številnih kmečkih, miklavževih, božično-novoletnih sejmihi, ki jih v bližnji in daljni okolici Celja organizirajo različna turistična društva. Doma so sicer naša vrata odprta za manjše skupine, obiskovalci pa lahko v sezoni spoznajo čebelarstvo ter izdelavo lecta in medenjakov.

Kakšen pomen pripisujete promociji čebelarstva v širši javnosti in kako jo izvajate sami?

Najboljša promocija za prihod na trg so znanje, kakovost in pošten odnos do kupca. Moram pa

Foto: MB

G. Franc Šolar na Otroškem bazarju v Ljubljani mladim radovednežem ob opazovalnem panju razlaga življenje v čebelji družini.

posebej poudariti, da nas zadnja leta tudi ČZS bombardira z različnim propagandnim materialom, in to je zelo pohvalno. S tem so občutno manjši lastni stroški za propagando, kupec pa dobi popolno informacijo. Različne zloženke, ki jih dobimo čebelarji pri ČZS, sam največkrat združim s svojimi ter jih vneto delim povsod, kjer se pojavim.

Z veseljem ugotavljam, da je povpraševanje po domačem medu in drugih čebeljih pridelkih iz dneva v dan večje. Ljudje vse več omenjajo apiterapijo. Zato so po mojem pred nami svetlejši časi na področju prodaje. Seveda pa je vse odvisno od posameznika in od tega, kako pripravljen jih bo pričakal. ČZS (skupaj z JSSČ) je že začela tlakovati pot naprej, mi čebelarji pa jo moramo pri tem podpirati.

G. Šolar, najlepša hvala za pogovor!

Vsem sodelavcem ČZS in vsem čebelarjem želim v novem letu obilo mirnih, prijaznih in medenih dni!

MB

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Začela se je sezona prodaje medu. Če Vam je zmanjkalo medu za vaše redne kupce, kljub temu pa bi jim želeli ponuditi slovenski med vrhunske kakovosti, Vam nepakiranega ponujamo po ugodnih cenah, in sicer:

- cvetlični med po 3 €,
- kostanjev med po 3,70 € in
- gozdni med mešan s kostanjevim medom po 3,70 €.

Če boste kupili več kot 300 kg medu v sodih, vam ob takojšnjem gotovinskem plačilu dajemo za kilogram še 10 centov popusta. Če želite, vam med lahko natočimo tudi v naše kozarce brez etiket, cena po dogovoru.

Na zalogi imamo tudi matični mleček vrhunske kakovosti, pakiran

- 30g po 22,
- 160g po 88.

Čebelarstvo PISLAK
Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju
Tel.: 02/796 10 51 • www.cebelarstvo-pislak.si
info@cebelarstvo-pislak.si

Po Furlaniji od čebel k metuljem

Zamisel o obisku nekega velikega italijanskega čebelarja, pri katerem bi si ogledali, kako je v prihodnje usmerjeno evropsko čebelarjenje, tako v tehnološkem kot organizacijskem smislu, se je porodila g. Koželju, predsedniku ČD Trebnje iz regije Petra Pavla Glavarja. To zavze-to in dejavno društvo ves čas išče možnosti za napredek in razvoj, zato so njegovi člani izjemno odprti za vse novo, zanimivo in učinkovito. Po njihovem mnenju je pomemben način za razvoj našega čebelarstva tudi meddržavno sodelovanje, pri tem pa jim ni škoda ne časa ne sredstev.

Ker smo v preteklosti skupaj organizirali že ogled čebelarškega sejma v Piacenzi, so me tudi tokrat prosili za pomoč pri organizaciji ekskurzije. Kot članica dveh italijanskih društev sem se na medregijskem srečanju čebelarjev v Pordenonu pozanimala, kateri izmed številnih mojih kolegov bi bil najprimernejši in seveda tudi pripravljen sodelovati pri tem. Hitro sem določila čebelarja Claudia Marzona, največjega in najmodernejšega čebelarja v Furlaniji - Julijski krajini. Takoj je bil pripravljen sodelovati, hkrati pa se je ponudila še možnost za kosilo v družinski gostilni, ki jo vodi njegov brat Adriano. Ogledala sem si tudi bližnjo okolico in našla zanimivo mesto Bordano, v katerega jedru se bohoti muzej metuljev. Da bi bil izlet vsebinsko še bogatejši, sem v program dodala še ogled mestnega muzeja in gotske stolnice v Gemoni.

Od tega trenutka je štafeto priprav na izlet prevzel g. Koželj ter ves vroči avgust o tem obveščal društva in jih vabil z nami. Uspeh je bil osupljiv, saj

Foto: Franc Šivic

ga. Vladimira Pibernik Zrimšek in g. Claudio Marzoni

se je nabralo kar za dva avtobusa izleta željnih čebelarjev. Da je imel vsak avtobus svojega vodnika, se na nam je pridružil še kolega čebelar iz italijanskega goriškega društva, zamejski Slovenec Silvano Ferfolja.

Tako smo zadnjo avgustovsko soboto odrinili proti Tolmezzu. V bližini Ville Santine smo se ustavili in si ogledali eno izmed Claudijevih stojišč Dandant-Blattovih panjev. Čebelarji s 600 družinami, na stojiščih jih ima do štirideset. Prideluje akacijev, cvetlični, kostanjev in rododendronov med. Pojasnil nam je, da varoje zatira s sredstvi Apilifevar, Apiguard in Apistan, saj so ta v Italiji edina dovoljena. Perizin je mogoče dobiti samo na recept, ki ga izda veterinar. Prav ob našem obisku jih je dražilno krmil s pogačami, imenovanimi Apifondo. Sicer pa jih zazimijo pozno, šele tedaj, ko čebele v okolici nimajo več česa nabirati.

Ker gostilnica Stella d'Oro še nikoli ni gostila tolikšnega števila obiskovalcev, smo se razdelili v dve skupini. Prva je šla na kosilo k Adrianu. Pre-

Trgovina

ČEBELARNA

PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.

ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:

torek-petek: od 8. do 17. ure

sobota: od 8. do 12. ure

nedelja-prazn: zaprto

Za večje skupine izven delovnega časa po uspešnih dogovorih.

Tel.: 01/729 61 18

Faks.: 01/729 61 31

cebelarna@gmail.com

gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo sprene in prihran
- med in ostale čebelje izdelke
- darila izdelki iz čebeljih pralnikov
- čebelarstvo literaturo

senečenja ni bilo mogoče skriti, ko so na mize kot »primi piati« (prva jed) priromali zeleni zeliščni njoki. Ko pa so se prvi opogumili in poskusili zadevo, so ugotovili, da je jed zelo okusna. Tako pri naslednjem, drugem krožniku ni bilo več bojazni pred nenavadnimi oblikami, kombinacijami in barvami tradicionalne furlanske kuhinje.

Medtem si je druga skupina ogledovala Claudiojevo točilnico. Povedal nam je, da je po poklicu avtomehaničar, v osemdesetih letih pa se je za hobi začel ukvarjati s čebelarjenjem. To ga je postopno tako pritegnilo, da je leta 2000 čebelaril že s 300 družinami. Zaprošil je za evropska sredstva in jih tudi dobil. Zgradil si je moderno poslopje, v katerem so točilnica medu, skladišče in trgovina. Postopno je tako čebelarstvo postalo njegova osrednja dejavnost. Na panj pridela od 30 do 80 kg medu na leto. Med in medene izdelke prodaja po trgovinah in na videmski tržnici, precej pa ga proda grosistu.

Pri točenju mu pomagata brata, kadar pa dela ne zmorejo sami, najamejo tudi kakega sezonskega delavca. Na stojiščih poberejo medišča in jih s tovarnjakom pripeljejo v točilnico. Tam jim delo precej olajša stroj za odpiranje pokrovcev. Claudio nam je tudi pokazal, kako ta stroj deluje. Odkriti medeni sati potem potujejo v 24-satno samoobračalno točilo. Od tam se

med prek treh filtrov prečrpa v dva soda, katerih skupna prostornina je 8,5 t. Ogledali smo si tudi izsuševalno napravo, ki v nekaj urah za en odstotek zniža vsebnost vode v medu, grelno komoro, ki jo je naredil sam, in številne mediščne naklade, zložena v stolpe in zavite v prozorno folijo. Tako shranjene jih čez zimo večkrat zažvepla.

Ko sta se okrepčali obe skupini, smo se odpravili v Hišo metuljev v Bordano. V tej hiši so nas med sprehajanjem po eksotičnih vivarijih preletavali afriški, azijski in amazonski pisanokrilci. Ogleda vredni so bili tudi njihovi sostanovalci: želve, škorpioni, kameleoni, legvani, kače ...

Polni mavričnih vtisov smo se odpravili v Gemono, mestece, ki ga je maja 1976 strahovito stresel in porušil silovit potres. Do zdaj so mestece v celoti obnovili, med drugim tudi srednjeveško jedro, v katerem smo si ogledali fotografsko pripoved o tragediji mesta in njegovih prebivalcev. Veseli vsakega turista, so nam z veseljem odprli mestni muzej, v katerem skrbno hranijo in razstavljajo vsak košček mestne zgodovine.

V veličastni srednjeveški stolnici sv. Marije Assuntske je nekaj naših čebelarjev s pesmijo sklenilo naše potepanje po Furlaniji.

Vladimira Pibernik Zrimšek

Strokovna ekskurzija ČD Dolomiti Polhov Gradec

ČD Dolomiti Polhov Gradec vsaj enkrat na leto pripravi strokovni izlet, na katerem lahko čebelarji iz prve roke vidijo in se seznanijo z novostmi, različnimi prijemi in novimi tehnologijami čebelarjenja. Različna izobraževanja organiziramo tudi v čebelarskem domu v Polhovem Gradcu. Za tokratni izziv smo si izbrali Stari trg pri Ložu.

Za septembrsko ekskurzijo se je prijavilo veliko število čebelarjev, željnih novih izkušenj in znanj, saj se nas je zbralo rekordnih 35. Po kratkem klepetu in dogovarjanju smo posedli v osebne avtomobile in se odpeljali proti izbranemu cilju. Čez približno pol ure smo se že približevali Cerknici in nadaljevali pot proti Ložu, kjer nas je prijazno sprejel g. Stanislav Vesel, predsednik ČD Lož. Predstavil nam je njihov način čebelarjenja in njihove pašne razmere, ob tem pa opozoril, da te zadnja leta niso bile pretirano bogate.

G. Vesel nas je najprej popeljal ob obisk k čebelarju Branislavu Trudnu, ki v svojem čebelarstvu uporablja posebno obliko panjev in posebno tehnologijo čebelarjenja. Ob krajši razlagi in predstavitvi

Pred čebelnjakom g. Branislava Trudna

čebelarstva nam je g. Branislav postopno razkazal svojo tehnologijo čebelarjenja, točenja in postopke pri čebelarjenju s Kónyevim panjem. To je panj z vrtečim se satjem v plodišču. Zaradi vrtečega se satja so čebelje družine veliko manj napadene z varojami kot v panjih z običajnim satjem, zato jih ni treba zatirati

Foto: Janko Prebil

tako pogosto. Poleg tega čebelar med sezono porabi tudi veliko manj časa za oskrbo ene čebelje družine, zato je njena donosnost večja. Izumitelj tega panja je Madžar Layos Kónya. G. Truden je poudaril, da je nekatere stvari prilagodil našim razmeram, saj vemo, da je ta del Slovenije eden najbolj mrzlih. Zaradi prostorske stiske smo si tehnologijo čebelarjenja v Kónyevem panju ogledali v več skupinah. Po ogledu točilnice in praktičnem prikazu izdelovanja okroglih satov z žičenjem smo ob kozarčku likerja in nekaj sladkih dobrotah pozabili na dokaj hladno jutro, ki nas je pričakalo na tem koncu.

Žal se nam g. Truden zaradi drugih obveznosti ni mogel pridružiti na naši poti. Skupaj z g. Veselom smo se nato odpravili na ogled lovskega muzeja pri gradu Snežnik. Tam smo slišali nepozabno razlago

s komentarji o polhih in drugem živalskem svetu pod Snežnikom. Tudi ogled gradu Snežnik z njegovo 800-letno zgodovino je bil zanimiva izkušnja. Ogled kulturnih znamenitosti smo sklenili v vasi Vrhnika, kjer naj bi živel Martin Krpan, ki je tovoril sol in se na Dunaju dvobojeval z Brdavsom. Pozneje smo se ustavili še v gostišču Mlakar in se za začetek okrepčali z domačo ocirkovo potico in žajbljevim likerjem. Polni vtisov in doživetij smo se poslovili od predsednika ČD Lož Stanislava Vesela in se odpravili proti domu. Upam, da bo tudi ta izkušnja prispevala k popestritvi čebelarstva in k večji volji mladih, da se začnejo v Polhograjskih Dolomitih ukvarjati s »poezijo kmetijstva«.

*Janko Prebil,
predsednik ČD Dolomiti Polhov Gradec*

Čebelarji položili venec Antonu Janši

Čebelarji smo se v začetku junija odpravili na dvodnevno strokovno ekskurzijo v Avstrijo.

V dopoldanskih urah prvega dne smo obiskali čebelarstvo predsednika avstrijske čebelarke zveze in direktorja štajerske čebelarke šole g. Ulza. V zadnjih dveh letih je svojo domačijo popolnoma predelal in s prizidkom ustvaril najsodobnejši čebelarji obrat. Na vsakem koraku je opaziti poenostavljenost, skrajno racionalizacijo in gospodarnost v vseh fazah opravil. Omislil si je manjše vozilo z dvigalom. Tudi v stavbi ima dvigalo za transport naklad, ki je dostopno neposredno iz vozila. Avstrijski čebelarji v svojih novih ali prenovljenih objektih ne uporabljajo več ploščic, temveč plastični industrijski pod z zaobljenimi robovi, ki prenese velike obremenitve in omogoča nezahtevno čiščenje. V funkcionalno povezanih prostorih čebelarskega obrata so mizarstva delavnica, mešalnica za kremni med in sirup, hladilnica oz. skladišče, v katerem je temperatura vse

leto enaka, ter prodajalna, ki jo je preurejal prav ob našem obisku. Čebelarji z 200 panji. Za razširitev se je odločil zato, ker je sin izrazil željo po nadaljevanju družinske tradicije. Na voljo ima vse najsodobnejše naprave za delo, pa tudi veliko znanja. Potrebna bo le pridnost, ki je v družini ne manjka. Doslej sta z ženo stojišča s povprečno 20 nakladnimi panji oskrbovala le ob sobotah in nedeljah, saj je g. Ulz zaradi svojih obveznosti med tednom odsoten, pa tudi konci tednov niso vedno njegovi. Kar 85 odstotkov pridelkov proda na domu.

Opoldne smo si ogledali še štajersko čebelarstvo šolo. Štajerski čebelarji so jo začeli prenavljati in dograjevati neposredno po Apimondii v Sloveniji in odprtju našega centra na Brdu pri Lukovici. Nekaj jim je primaknila deželna vlada, večino sredstev pa so zbrali tako, da so zaposleni najeli hipotekarna posojila. S tem so skupaj prevzeli tudi osebno odgovornost za uspešno poslovanje. V stavbi so pisarne, laboratorij za osnovne preiskave, predavalnica

Apis M&D obvešča

Obveščamo vse čebelarje, da smo 12. 12. 2008 od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Veterinarska uprava RS OU Postojna, pridobiti vsa potrebna dovoljenja za proizvodnjo krmnih pogač (mešanic) za krmljenje čebel, skladiščenje posamičnih krmil, skladiščenje krmnih mešanic, prevoz posamičnih krmil, prevoz krmnih mešanic, prodajo posamičnih krmil, in prodajo krmnih mešanic.

S tem obvestilom preključujemo Obvestilo VURS-a, objavljeno v Slovenskem čebelarju št. 7–8/2008, v katerem nam VURS prepoveduje proizvodnjo in prodajo v promet krme (pogač) za prehrano živali.

Čebelarje obveščamo, da lahko pri nas kupijo kvalitetne krmne pogače za prehrano čebel, katerih proizvodnja in prodaja je kot edina v Sloveniji pod nadzorom VURS.

*APIS M&D d. o. o., Vrhnika,
direktor Marko Debevec*

Foto: Norbert Jedlovčnik

Slovenski čebelarji na Dunaju pred spominskim znamenjem, posvečenim Antonu Janši

in gospodarski del s funkcionalno povezanimi enotami. Od čebelarjev odkupujejo med in izdelujejo kremni med. V trgovini ponujajo vso potrebno čebelarstvo opremo, zdravila, med in številne druge izdelke. V posebni stavbi, postavljeni nekaj deset metrov proč od šole, je vzrejalšče matic s trotarji. V okolici so nameščeni prašilčki.

Popoldne smo se odpravili v dolino Walach. Prenočili smo v kraju Maria Taferl, ki se strmo dviga nad Donavo. Od tam je čudovit razgled na reko in plovila na njej. Po večerji nas je prijetno presenetil čebelarji mojster g. Johann Hladik, saj nam je na dolgo in široko predstavil apiterapijo v povezavi s tradicionalno kitajsko medicino in drugimi metodami. Zdaj s čebeljimi pridelki uspešno zdravijo približno 800 bolnih. Govoril nam je o številnih možnostih in receptih in nam dal na voljo precej literature, ki so jo v prevodu dobili tudi vsi udeleženci. Demonstriral nam je masažo z medom in nam na podlagi strokovnih analiz pokazal, kaj vse je mogoče na ta način odstraniti iz telesa. Prav tako nam je demonstriral postopek za izdelavo propolisove tinkture v 45 minutah. Izvedeli smo, da so avstrijski člani izstopili iz nemške apiterapevtske organizacije in 19. aprila letos ustanovili svoje avstrijsko združenje. Kot bi pihnil, so minile več kot tri ure.

Osrednji dogodek drugega dne je bil obisk spominskega znamenja, posvečenega našemu rojaku in vzorniku Antonu Janši. Šele po več kot letu dni nam je uspelo uresničiti obljubo, dano pred leti, ko smo v neposredni bližini zamenj iskali to znamenje. Lipa, ki so jo slovenski čebelarji zasadili ob odkritju znamenja in ki stoji nekaj metrov nasproti objekta, na katerem je pritrjena spominska plošča, že krepko sili v nebo. Položili smo venec in se spomnili izjemnih dejanj našega slavnega rojaka.

Ob ogledu znamenitosti mesta so nas presenetili številni hrvaški nogometni navijači, ki so dobesedno zasedli trg ter sredi mesta pod budnim očesom policije nabijali žogo. Zanimiv je bil obisk muzeja Arsenal. To je vojaški muzej, ki se razprostira v več večnadstropnih stavbah. Kot Avstro-Ogrska je tudi ta muzej povezan z našo zgodovino. Marsikaj smo videli prvič, med drugim osebni avtomobil, s katerim se je ob atentatu v Sarajevu peljal prestolonaslednik Ferdinand, podrobno in sistematično prikazan razvoj oborožitve, podobe bitk, makete bojnih ladij avstro-ogrske mornarice na Jadranu, zasidranih natančno po prvotnem načrtu itd. Ekskurzija nam je v razmislek odprla številna vprašanja in dala napotila za prihodnost.

Norbert Jedlovčnik

Rezultati natečaja čebelarke fotografije

V soboto, 6. decembra 2008, je komisija za ocenjevanje v okviru prireditve Dan čebelarke turizma razglasila tudi rezultate natečaja čebelarke fotografije. Komisija je fotografije ocenjevala v štirih razpisanih kategorijah: Čebela in rastlinski svet, Življenje čebel (biologija), Čebela in čebelar ter Slovenski čebelnjak. Na podlagi prispelih fotografij pa je ocenjevala še fotografije v dodatni kategoriji Čmrlji. Ker so bile fotografije označene s šiframi, je komisija slike

ocenjevala anonimno. V vsaki kategoriji je izbrala po tri najboljše.

Odziv na natečaj je bil dober (22 fotografav), to pa kaže, da je med čebelarji precej odličnih fotografav, ki znajo posneti odlične fotografije s čebelarskim motivom. To nam omogoča tudi vse dostopnejša digitalna fotografija. Zaradi tega upravičeno pričakujemo, da bodo v prihodnje čebelarke fotografije še številnejše in še kakovostnejše. Tudi na prihodnjem natečaju.

ČEBELA IN RASTLINSKI SVET

Brane Borštnik

Branko Obranič

Franc Anderlič

ČEBELA IN ČEBELAR

Ana Plut

Trajče Nikolski

Branko Obranič

ŽIVLJENJE ČEBEL (BIOLOGIJA)

Stane Plut

Branko Obranovič

Vida Studen

SLOVENSKI ČEBELNJAK

Boštjan Roblek, lastnik, Franc Šivic, fotograf

Jože Primčič, lastnik, Stane Plut, fotograf

Jaka Pečnik, lastnik, Brane Borštnik, fotograf

ČMRLJI

Franc Anderlič

Marko Borko

MLADI ČEBELARJI

Čebelarški krožek OŠ Ljutomer

V šolskem letu 2006/2007 smo na pobudo ČD Ljutomer in še posebej zaradi prizadevanja predsednika g. Branka Bratinščaka v OŠ Ivana Cankarja Ljutomer in njenih štirih podružničnih šolah (Cven, Stročja vas, Cezanjevci in Mala Nedelja) ustanovili čebelarški krožek. Že prvo leto so bili vpis v krožek, obisk in uspeh na tekmovanju večji, kot bi si upali pričakovati. Letos je interes še večji.

Foto: Nada Mesarič

Krožkarji pred čebelnjakom

Delo poteka po učnem načrtu. Učenci spoznavajo značilnosti čebel kot posebne živalske vrste in poglobljajo spoznanja o nujnosti varovanja narave in živih bitij v njej. Privzgapamo jim čut do narave in kulturne dediščine. V čebeljem panju spoznavajo delo čebel. Učijo se tudi, kako se lahko zavarujemo pred čebeljimi piki oz. kako je treba oskrbeti poškodbo.

Veselim se že, da bomo od doslej po večini teoretičnih tem učenja prešli na terensko delo, to pa nam bo omogočil nov šolski čebelnjak. Zahvaljujemo se predstavnikom Čebelarškega društva Ljutomer, še zlasti njegovemu predsedniku, pa tudi vsem, ki so kakor koli prispevali, da imamo zdaj ob šoli čebelnjak.

Nada Mesarič, mentorica

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p.

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila za med.

Ponujamo plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70 in 100 litrov. UGODNO!

ANA KUNSTELJ, s. p.

ŠIVILJSTVO KUNSTELJ

ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27, GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net

Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna na vročino), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE IN DRUGO ČEBELARSKO OPREMO.

Urník usposabljanj februar

Datum	Čas	Tema	Predavatelj	Kraj	Kontakt
6. feb.	16.00	Ekonomika pridelave in predelave čebeljih pridelkov	Norbert Jedlovčnik	KGZS - Zavod Murska Sobota	ga. Matavž 031/622 730
6. feb.	16.30	Računovodski tečaj za društva o vodenju računovodskih izkazov	Majda Gominšek	Fakulteta za kmetijstvo, Pivola 8, Hoče	ga. Podlesnik 01/729 61 24
7. feb.	9.00	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	Pavel Zdešar	Delavski dom Krško, mala dvorana	g. Kelhar 031/893 230
7. feb.	9.00	Apiterapija	Tone Tome, Franc Grošelj	OŠ Javornik, Ravne na Koroškem	g. Krebs 041/668 546
7. feb.	9.00	Pregledi čebeljih družin in rojenje	Franc Prezelj	Čebelji gradič, Serdica	ga. Matavž 031/622 730
7. feb.	14.00	Pregledi čebeljih družin in rojenje	Franc Prezelj	Zavod Marianum, Veržej	ga. Matavž 031/622 730
8. feb.	9.00	Čebelarški turizem	Franc Šivic	Obrtni dom Črnomelj	g. Augustin 040/436 576
10. feb.	17.00	Pregledi čebeljih družin in rojenje	Franc Prezelj	Turnišče	g. Repič 031/484 527
11. feb.	16.00	Prepoznavanje posameznih vrst medu	Mojca Jamnik, univ. dipl. inž. živ. teh.	Ilirska Bistrica	g. Šabec 070/758 752
11. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja s tri-etažnim listovnim panjem	Franc Prezelj	OŠ Dobrovlje	g. Semenič 031/334 588
13. feb.	16.00	Usposabljanja na področju zatiranja varoj	Milan Meglič	OŠ Radeče	g. Bregar 041/668 305
13. feb.	16.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Boštjan Noč	Slovenska Bistrica	g. Jedlovčnik 051/303 199
14. feb.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, Vlado Pušnik	Gasilski dom Dolenjske Toplice	g. Turk 040/777 847
14. feb.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Lendava	g. Časar 041/471 088
17. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Nataša Lilek	Gostilna Karle Kogoj, Bilje	g. Bratina 041/584 509
17. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja v listovnih panjih	Franc Prezelj	Gasilski dom Kamnik	g. Prezelj 041/295 766
18. feb.	16.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	Gostišče Gaj, Mozirje	g. Purnat 041/791 231
19. feb.	17.00	Trženje in ekonomika čebeljih pridelkov	Maks Vrečko	Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Rus 031/717 355
20. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Prezelj	Dom upokojencev Slovenj Gradec	g. Bauer 041/473 556
21. feb.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, Vlado Pušnik	Zeliščni center, Grgarske Ravne 4	g. Šuligoj 041/583 596
21. feb.	9.00	Vzreja rezervnih čebeljih družin	Franc Prezelj	KGZS - Zavod Murska Sobota	ga. Matavž 031/622 730
21. feb.	9.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Kmečki turizem Alenka, Gornji Ivanci	ga. Matavž 031/622 370
21. feb.	14.00	Vzreja rezervnih čebeljih družin	Franc Prezelj	Čebelji gradič, Serdica	ga. Matavž 031/622 730
21. feb.	15.00	Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	OŠ Ivana Cankarja, Ljutomer	ga. Matavž 031/622 370
22. feb.	9.00	Povezava sadjarstva in čebelarstva	Janez Gačnik	Obrtni dom Črnomelj	g. Augustin 040/436 576
24. feb.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Boštjan Noč	Gasilski dom Kamnik	g. Prezelj 041/295 766
24. feb.	18.00	Vzreja čebeljih matic za lastno uporabo	Franc Prezelj	KS Podpeč Preserje	g. Celec 041/638 517
28. feb.	9.00	Pridelava in predelava propolisa	Norbert Jedlovčnik, Vlado Pušnik	Dvorana nad vrtcem, Borovnica	g. Hren 031/588 587
28. feb.	9.00	Izdelava medenih pijač	Franc Absec	KGZS - Zavod Murska Sobota	ga. Matavž 031/622 730
4. mar.	16.00	Povezava sadjarstva in čebelarstva	Janez Gačnik	Gasilski dom Dobrna	ga. Podlesnik 01/739 61 24
6. feb.	16.00	Začetni tečaj - Apitehnični ukrepi	Milan Meglič	Dom čebelarjev Brode, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
14. feb.	16.00	Začetni tečaj - Čebelji pridelki	Janez Kropivšek	Dom čebelarjev Brode, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
20. feb.	16.00	Začetni tečaj - Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Dom čebelarjev Brode, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166

Vabilo na simpozij

Konec minulega leta je bil pri ČZS ustanovljen Čebelarški strokovni svet. Ena izmed osrednjih nalog tega sveta je tudi povezovanje celotne stroke in raziskovalcev, ki s svojim delom prispevajo k razvoju čebelarstva ter k poznavanju čebel in čebeljih pridelkov. Zato bo Čebelarški strokovni svet **v soboto, 28. februarja 2009, ob 9. uri, v poslopju ČZS na Brdu pri Lukovici organiziral prvi simpozij** strokovnih in znanstvenih delavcev na področju čebelarstva, poznavanja čebel in čebeljih pridelkov. Predviden razpored kratkih predstavitev in potek simpozija bo objavljen na spletnih straneh ČZS najpozneje drugi teden februarja. Na simpozij ste vabljeni tudi vsi čebelarji, ki se želite neposredno seznaniti s strokovnimi in znanstvenimi delavci na področjih, povezanih s čebelarstvom.

Usposabljanje čebelarških preglednikov

Čebelarške preglednike, ki delujejo in tudi kandidate, ki ste oddali prijavnico za čebelarskega preglednika obveščamo, da bomo program usposabljanja izvedli v mesecu februarju. Termini usposabljanja bodo objavljeni na portalu ČZS, obveščeni pa boste tudi pisno.

Spominski trak ČZS

Leta 2003 je ČZS vsem praporom slovenskih čebelarških organizacij podarila spominske trakove. Tako so spominski trak prejeli vsi prapori, ki so se udeležili slovesne otvoritve kongresa Apimondia 2003. Na pobudo čebelarških organizacij smo lani, ob praznovanju čebelarskega praznika, spominske trakove pripeli tudi praporom, ki jih niso prejeli leta 2003, to pa nameravamo storiti tudi letos.

Zato prosimo čebelarska društva, ki v preteklosti niso prejela spominskega traku, da nam sporočijo, ali ta trak želijo prejeti. Spominski trak bodo prejela ob praznovanju slovenskega čebelarskega praznika, 23. maja 2009 v Majšperku. Vaša pisna sporočila pričakujemo v tajništvu ČZS najpozneje do 15. 2. 2009.

Obvestilo ČZDM

ČZD Maribor objavlja Program usposabljanja čebelarjev za leto 2009, ki se bo izvajal v prostorih ČZDM na Strelški 150 (Bethava) po urniku, ki ga bodo udeleženci dobili ob prijavi. Kontakt: g. Bauman, tel.: 031/261 884.

- Začetni tečaj čebelarjenja (35 ur predavanj in 16 ur delavnic). Pričetek v februarju.
- Nadaljevalni tečaj čebelarjenja (30 ur predavanj in 16 ur delavnic). Pričetek v marcu.
- Seminar o »vzreji matic za lastne potrebe čebelarja« v maju (dva dni z delavnico).
- Delavnica s predavanjem »Iskanje gozdnih paš« v maju in juniju (dva dni)
- Seminar »Pozna poletna obnova čebeljih družin« - priprava za prezimovanje (dva dni).

ANTON JANŠA
O ROJENJU
ČEBEL

NOVA KNJIGA

Cena (skupaj s poštnino) je 10 EUR

Naročila na tel. št.: 01/521 21 60,

040/506 260

e-pošta: jozesimec@email.si

Jože Šimec, Jakopičeva 17, 1000 Ljubljana

Predstavitev etiketirke

Vse zainteresirane čebelarje vabimo v ČCS na predstavitev delovanja etiketirke za nalepko na kozarcu za slovenski med. Predstavitev bo v četrtek 19. 2. 2009 ob 17. uri.

Zbiranje prijav za preskuševalce medu

ČZS zbira prve prijave registriranih čebelarjev, ki bi želeli pridobiti licenco »senzorični preskuševalce medu«. Edini pogoj je, da imajo kandidati končano četrto stopnjo izobrazbe. Če bo prijav dovolj, bomo v spomladanskem času organizirali tečaj z delavnico o senzoričnem ocenjevanju medu. Ker je za vse zainteresirane na voljo predvidoma samo 30 prostih mest, pohitite s prvimi prijavami. Sporočite jih lahko na elektronski naslov: natasa.lilek@czs.si ali po tel. št.: 01/729 61 33.

Film na DVD

ČZS je za čebelarje in druge zainteresirane priskrbel še 200 dodatnih kosov DVD-ja »S čebelo do medu«. Kdor bi ga želel kupiti, ga lahko dobi na sedežu ČZS. Cena je 2,00 EUR.

Krmljenje čebel

Celoten razvoj čebel je odvisen od njihove prehrane, zato je pomembno, da čebelar v spomladanskem času ne primanjkuje cvetnega prahu, saj je pelod bogat z beljakovinami, potrebnimi za razvoj njihovega telesnega tkiva, mišic in žlez. Poleg beljakovin vsebuje še vitamine, maščobe in rudninske snovi. Zato je pred začetkom sezone čebelarjenja nujno, da našim čebelarjem zagotovimo dobro pelodno pašo oziroma da jim dodajamo njihov lastni cvetni prah.

Na našem tržišču je mogoče kupiti tudi pogače z nadomestki cvetnega prahu. Pri kupovanju teh pogač pa moramo biti še posebej pozorni na njihovo sestavo. Zavedati se moramo, da se v medu ne smejo pojaviti ostanki krme za čebele. UO ČZS je leta 1999 sprejel smernice Dobre čebelarje prakse, ki svetujejo, da čebel ne krmimo z različnimi ekstrakti, dodatki, nadomestki cvetnega prahu in zdravili. Smernice Dobre čebelarje prakse povzemajo tudi Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP (2006).

Če se ravnamo po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP in se nanje tudi sklicujemo, jih moramo tudi upoštevati. Glede na to seveda čebelarjem ne dodajamo pogač z dodatki (sojina moka, kvasovke, ekstrakti, zdravila ...). To ni pomembno samo s stališča varne hrane, ampak tudi s stališča zagotavljanja višje kakovosti slovenskega medu.

*Nataša Lilek,
svetovalka za zagotavljanje varne hrane*

ENCIKLOPEDIJA PČELARSTVA - Izšla je nova knjiga Veroljuba Umeljčiča

Na 512 straneh vsebuje 2.160 pojmov (156 oseb), 910 ilustracij (fotografije in risbe v barvi in črno-bele) ter 36 tabel in diagramov. V njej boste našli osnove znanja svetovnega čebelarstva in z njim povezanih dejavnosti. Obširno sta obdelani zgodovina in slovensko čebelarstvo.

V Beogradu je 1. 10. 2008 začela izhajati nova strokovna čebelarjeva revija **PČELARSKI ŽURNAL**. Njen izdajatelj in urednik je Ivan Umeljčič. Revija bo izhajala vsake tri mesece.

Naročnina za leto 2009 je 18 evrov in vam zagotavlja prejemanje na domači naslov (4 redne številke in prva, ki je že izšla).

Več informacij o reviji in knjigi dobite na spletni strani www.umeljic.com
Informacije o naročnini in nakupu knjige dobite po tel: 041/295 766
ali na e-naslovu: franc.prezelj@siol.net

Javni razpis

za dodeljevanje sredstev iz naslova ukrepa Posodabljanje kmetijskih gospodarstev, za naložbe mladih prevzemnikov kmetij predvideva tudi podporo naložb v objekte in pripadajočo opremo za pridelavo medu in drugih čebeljih proizvodov ter vzrejo čebeljih matic, razen opreme, ki se bo podpirala v okviru tehnične pomoči. Razpis in ostala dokumentacija je objavljena na: www.mkgp.gov.si in www.arsktrp.gov.si.

Tehnična pomoč

čebelarjem za leto 2009 predvideva dodelitev nepovratnih sredstev (80.000 €) za podukrepa: Sofinanciranje nakupa čebelarске opreme in Pomoč čebelarjem začetnikom – financiranje prvega nakupa. Razpisno dokumentacijo najdete na spletnih straneh ČZS in ARSK-TRP: (www.arsktrp.gov.si/si/javni_razpisi). Več informacij dobite na aktrp@gov.si ali po tel.: 01/580 77 92, vsak ponedeljek, sredo in petek od 9. do 12. ure, v sredo pa tudi od 14. do 16. ure. Informacije oz. pomoč pri izpolnjevanju pozivne dokumentacije vam nudi tudi Javna svetovalna služba v čebelarstvu.

MALI OGLASI

PRODAM

Suh cvetni prah, tel.: 040/249 323.

Cvetni prah osmukanec, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah osmukanec, tel.: 041/373 191.

Kostanjev med, tel.: 041/784 230.

Kostanjev med, tel.: 031/882 295 (po 19. uri).

Kostanjev med, 300 kg, tel.: 031/882 295.

Cvetlični, kostanjev in akacijev med, tel.: 041/643 003 (Ljubljana).

Lipov, akacijev in cvetlični med, ob naročilu večje količine mogoča dostava na dom, tel.: 040/798 832.

Več vrst medu, tel.: 031/817 292, 01/787 53 09.

Več vrst medu, ob nakupu večje količine mogoča dostava na dom, tel.: 02/792 33 31, 041/784 775.

Gozdni, cvetlični, kostanjev med in domače žganje, ugodno, tel.: 041/370 704.

Cvetlični in kostanjev med ter hrškovo in tropinovo žganje za medicne, cena po dogovoru, tel.: 041/512 510.

Žganje, sadjevec za predelavo v medene napitke, tel.: 041/996 684.

Tri gume na platiščih za TAM 5000, dimenzije 8,25/20, podarim, tel.: 04/204 27 03.

Avtomobilsko prikolico z 11 čebeljimi družinami, tel.: 041/505 503 (Novo mesto).

10 naseljenih AŽ-panjev, tel.: 02/613 15 74, 031/555 478.

Več lepih čebeljih družin na 9 AŽ-satih, tel.: 04/510 93 93.

Več čebeljih družin na 5, 9 in 10 AŽ-satih, tel.: 031/435 046.

60 zdravih, čebeljih družin na AŽ-satih, tel.: 07/814 27 28.

30 čebeljih družin na AŽ-satih, matice so mlade, tel.: 041/961 766.

15 dobro oskrbovanih čebeljih družin, tel.: 041/868 121 (Novo mesto).

20 novih AŽ 10-satarjev, 20 AŽ 7-satarjev ter 15 plemenilčkov, tel.: 031/501 801 (po 19. uri).

Smukalnice in satnike s snemljivim gradilnikom, tel.: 031/360 467.

Lipove AŽ-satnike, tel.: 041/911 557.

AŽ-satnike, tel.: 041/399 904.

AŽ-satnike, smrekove in lipove, lepljene, zbite z žebliji, z obrušeni robovi, lahko tudi zažičene, tel.: 031/533 939.

Točilo za med na 6 satov, samoobračalno, nerjaveče, več programov točenja, tel.: 041/224 250.

Točilo za med na 4 sate, tel.: 031/275 232 (Koper).

Čebelarški material, točilo na 4 sate, nerjaveče, ročno, dve posodi za med, prazne LR panje, čebelarško literaturo, tel.: 031/327 332.

Kip čebelarja s pipo, velikost 1:1, izdelanega v hrast, tel.: 031/241 254.

KUPIM

Slovenski čebelar, št. 3, marec 2008, letnik CX, tel.: 031/592 644.

Revija Slovenski čebelar od 1940 do 1975 leta, tel.: 041/373 191.

Atestiran prevozni čebelnjak, lahko tudi nenaseljen, tel.: 041/726 175.

Kmetijo na samem ali zemljišče, večje od enega hektarja, na primerni lokaciji za postavitev čebelnjaka ali nakladnih panjev, tel.: 041/352 555.

Čebelji vosek, lahko tudi satje (voščine) za prekuhanje, tel.: 031/309 841.

Rabljene AŽ-panje, tel.: 040/552 966 (zvečer).

ZAMENJAM

Različne krznene izdelke, tople copate in prevleke za avtosedeže za čebelarško opremo, med, panje s čebelami ali brez njih, 031/616 187.

ANTON FIŠER
 1938–2008

Spomlad i, ko so se čebele začele prebujati iz zimskega spanja, nas je pretresla novica o smrti našega člana Antona Fišerja.

Rodil se je 27. decembra 1938.

Anton se je leta 1989 vpisal v takratno Čebelarstvo društvo Videm - Negova. Čebelaril je že veliko let prej, v naše društvo pa so ga privedla želje po družanju, večjem znanju in po pomoči drugih čebelarjev. Leta 2002 se je del članov društva odločil, da v svoji občini ustanovijo svoje društvo. Tako je nastalo ČD Negova, v katero se je vključil tudi Anton in postal član upravnega odbora. S tem sta se povečala tudi njegovo zanimanje za čebelarstvo in ljubezen do čebel. Ničkolikokrat je moralo delo na kmetiji počakati, ker je moral čebelarjem prepričati rojenje, tako da je bilo v njegovih panjih vedno veliko čebel in medu. Redno se je udeleževal tudi društvenih sestankov, na katerih se je vedno zavzemal za napredek v čebelarstvu, za zdrave čebele in zdravo čebelarjenje. Anton se je še kako dobro zavedal, kako pomembne so čebele za kmetijstvo, saj se je s kmetovanjem ukvarjal tudi sam. In v veliko veselje mu je bilo, ko je videl, da je prav po zaslugi njegovih čebel zacvetela trta in da so drevesa obrodila.

V začetku zime, ko so se čebele že stisnile v gručo, pa je hudo zbolel in od tedaj ni več vstal z bolniške postelje. V njegovem srcu je vse do zadnjih trenutkov žarela ljubezen do njegovih drobnih malih žuželk – čebel. Čebelarji, čebelarke in ljubitelji čebel ga bomo vedno nosili v srcu kot dobrega in vestnega čebelarja.

ČD Negova

LADO FRIC
 1939–2008

V začetku oktobra smo čebelarji ČD Gorišnica zvedeli žalostno novico, da je prenehalo biti srce našega člana Lada Frica.

Rodil se je leta 1939. Že kot otrok je kazal veselje do narave in čebelarjenja, saj je očetu Cirilu, ki je bil eden izmed pomembnejših čebelarjev na Ptujskem polju, zelo rad pomagal pri čebelarskih opravilih. Nadaljeval je družinsko čebelarstvo tradicijo in si v bližini doma v Gorišnici postavil ličen čebelnjak. Kmalu so bili naseljeni vsi AŽ-panji, pozneje pa je svoje čebelarstvo povečal še s čebelnjakom pod obronki Haloz v bližini reke Drave.

Leta 1983 je bil eden izmed soustanoviteljev Čebelarskega društva Gorišnica. Vsa leta je bil zelo dejaven član društva, s svojim znanjem pa je rad svetoval tudi prijateljem čebelarjem. Vedno je rad priskočil na pomoč bodisi z nasveti bodisi s praktičnim delom. Na svoje vzorno delo s čebelami je bil zelo ponosen. V zadnjih letih je čebelaril z 40 AŽ-panji. Za zasluge pri razvoju čebelarstva in našega društva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Leta 2001 je postal blagajnik društva, to nalogo pa je vestno opravljal vse do svoje smrti. Kot bi slutil, da za svoje ljubljene ne bo več mogel skrbeti, jih je zaupal svoji vnukinji Evi, ki po njegovi zaslugi zelo dobro pozna življenje čebel.

Od izkušenega čebelarja in dobrega prijatelja smo se poslovili oktobra 2008 na farnem pokopališču v Gorišnici. Hvaležni smo mu za njegov prispevek k delu društva, kot dobrega človeka in čebelarja pa ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Gorišnica

ŠTEFAN VIDOVIČ
 1947–2008

16. julija 2008 nas je presenetila novica o smrti prijatelja in dolgoletnega čebelarja Štefana Vidoviča.

Rodil se je 26. junija 1947 v majhnem kraju Slatina v Halozah. S čebelami se je seznanil že v mladosti. Ko se je pojavila prva možnost, je ob svojem domu postavil panje s čebelami ter občudoval njihovo neutrudno delo. V naše društvo se je včlanil leta 2001, kmalu po ustanovitvi občine Gorišnica. Kljub napornemu delu in obveznostim v družini je vedno našel čas za svoje male ljubljene in tudi za nas čebelarje. Čebele so mu bile v veliko veselje. Rad se je udeleževal sestankov in predavanj, s svojim znanjem pa je veliko pripomogel k dobremu čebelarjenju vseh drugih čebelarjev. Za uspešno delo na področju čebelarstva je leta 1995 prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Od vestnega čebelarja in dobrega prijatelja smo se poslovili sredi poletja na farnem pokopališču v Gorišnici. Pogrešali ga bomo in ostal nam bo v lepem spominu.

ČD Gorišnica

FRANC ZAJEC
 1932–2008

Čebelarji ČD Žerjav smo se 15. decembra 2008 na pokopališču v Črni na Koroškem poslovili od dolgoletnega čebelarja in prijatelja Franca Zajca, ki je po dolgotrajni bolezni klonil štiri dni prej. Kljub temu, da je lilo kot iz škafe, se nas je ob tej priložnosti

nas je ob tej priložnosti

sti zbralo veliko število znancev in prijateljev od blizu in daleč.

Franc se je rodil 28. oktobra 1932 v Črnem Vrhu nad Idrijo. Po končani osnovni šoli se je izučil za rudarja, pozneje pa je končal še rudarsko tehnično šolo. Sprva je bil zaposlen v jamskih obratih Rudnika svinca in cinka Mežica, pozneje pa je bil do upokojitve direktor TGP Pogorevc v Žerjavu. S čebelarstvom se je začel ukvarjati leta 1965, pet let pozneje pa je postal član ČD Žerjav. Čebelnjak je postavil v dolini Jazbine. Povprečno je čebelaril s petimi čebeljimi družinami.

V društvu je bil dejaven tako kot funkcionar kakor tudi pri graditvi čebelarskega doma na Mrdavsovm. Naloge tajnika je opravljal v letih 1972–1973, član NO je bil leta 1974 ter od 1976–1979, predsednik NO od leta 1980–1983 ter od 1990–1991, podpredsednik društva od leta 1984–1987 ter od 1988–1989 tudi predsednik društva. Za svojo prizadevnost je leta 1979 prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 1987 pa tudi odličje Antona Janše II. stopnje. Od leta 1997 je bil častni član društva.

Čebelarji smo z njim vedno radi poklepetali o tem in onem, zato nas je novica o njegovi smrti globoko pretresla. Hvaležni smo mu za njegov prispevek k delu društva. Ohranili ga bomo v lepem in trajnem spominu.

ČD Žerjav

DARE KRAJŠEK 1930–2008

Na pokopališču v Preski pri Medvodah smo se člani Čebelarskega društva Medvode skupaj s številnimi drugimi, ki so ga cenili, 19. februarja 2008 poslovili od predsednika našega društva Daret Krajška. Vsi, ki smo ga poznali, smo bili presenečeni nad njegovim nenadnim odhodom. Zaradi njegove ustvarjalnosti in optimizma nismo niti slutili, da ga utegnemo tako kmalu izgubiti.

Ker je bilo delo v podjetju naporno, je iskal sprostitev v naravi. Našel jo je pri čebelah. Leta 1971 se je zato včlanil v Čebelarsko družino Sora ter kmalu postal njegov predsednik. Bil je zelo prijeten sogovornik, dobro pa je znal zagovarjati tudi svoja stališča.

Na njegovo pobudo so se v enotno občinsko ČD Medvode povezale dotedanje družine Preska, Sora in Smlednik. Izvedel je nakup čebelarskega prapora, skrbel za pravočasno obveščenost vseh članov, organiziral izobraževanja, pripravljale akcije za nakup čebelarskih pripomočkov in pridobival finančna sredstva za društvo. Uresničil je tudi željo po čebelarskem domu in ob njem pripravil prvi piknik za člane in njihove soproge, žal, pa tudi zadnji, ki se ga je udeležil.

Da je bil res izvrsten čebelar, dokazujeta tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Zaradi

številnih zaslug so ga člani čebelarskega društva predlagali tudi za častnega občana Občine Medvode.

Čebelarji se mu zahvaljujemo za ves njegov trud. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Medvode

IVAN KUMPREJ 1936–2008

Na pokopališču Mirje v Mežici smo se v nedeljo, 28. septembra 2008, poslovili od dolgoletnega člana

ČD Mežica Ivana Kumpreja – po domače Najevnikovega Vanča. Svojo življenjsko pot je začel na domačiji Najevnik in na njej od očeta pridobil tudi svoje prvo znanje o čebelah. Na kmetiji so imeli čebele že od nekdaj, zato je bila ljubezen do čebel že tradicija.

Za svoj velik prispevek k mežiškemu čebelarstvu je prejel društveno priznanje za delo, pa tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Dejaven je bil vse do svoje smrti. Na njegovi zadnji poti so ga pospremili številni kmetje, čebelarji in krajanje Mežice.

Mežiški čebelarji smo mu hvaležni za vse, kar je storil v dobro čebelarstva. Ohranili ga bomo v najlepšem spominu.

ČD Mežica

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne GJ-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirane oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča.

Zdaj izdelujemo tudi satnike za GJ- in AŽ-panje.

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in GJ-panje. Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje

Tel.: (01) 512 62 51

Ugodne cene!

ČEBELARSTVO RIHAR KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

E-mail: robineli@siol.net

www.rihar-kocjan.si

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- kuhamo voščine

(suhe voščine spejemamo
samo v PVC vrečah
Od 01.11. do 31.03.)

MATIČNA
REŠETKA

TESTNA MREŽA

SATNIKI
ROGLJIČENI

SATNICE

DOZIRNA
BRIZGA

Delovni čas: pon. - čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Revijo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si

Spletna stran revije: www.czs.si/slovenskicebelar.php

Avtomatski odzivnik za paše - tel.: (01) 729 61 20.

Elektronska pošta: urednik Marko Borko: marko.borko@czs.si - tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - poslovna sekretarka Barbara Zajc: barbara.zajc@czs.si - predsednik Boštjan Noč: noch@czs.si

Tel.: tajništvo: (01) 729 61 00, faks: (01) 729 61 32, Barbara Zajc: 041 370 409, Anton Tomec: (01) 729 61 02, Boštjan Noč: 040 436 512, uredništvo: (01) 729 61 14, Marko Borko: 051 637 204.

Kontaktne številke Javne svetovalne službe v čebelarstvu: Lidija Senič, vodja službe: 040 436 515, Vlado Auguštin, spec. za tehnologijo: 040 436 516, Tanja Magdič, spec. za ekonomiko: 040 436 513, Andreja Kandolf, spec. za varno hrano: 040 436 514, Tomaž Samec, spec. za varno hrano: 040 436 517, Janja Podlesnik, administrativna delavka, 01 729 61 24.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, dr. Janez Grad, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Borut Preinfalk, dr. vet. med.

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2009 za nečlane je 45 €, za naročnike iz tujine je 50 €. Posamezna številka stane 4 € za člane oz. 7 € za nečlane.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko objavljajo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje skladno s Čebelarским terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki se v elektronski obliki brezplačno in javno objavijo na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera Picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 6400, Tiskano: 25. 1. 2008

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:

® ob delavnikih 9.00-12.00

16.00-18.00

ob sobotah 9.00-12.00

APIS M&D

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI
PANJ

PRAŠILČEK
AŽ 5-IN 7-SATNI
75 - 57,40 €, 55 - 52,20 €

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT 0,79 €/KOS
LR - STANDARD LR 2/3
PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 0,75 €/KG

Cenjene stranke obveščamo, da smo se 1. 3. 2008 preselili na Opekarso 16 na Vrhniki.

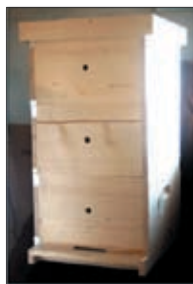
Pri izvozu z AC proti Vrhniki, desno po magistralni cesti proti Ljubljani, 300 m od izvoza naprej prvo večje križišče desno. Glej smerokaz.

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 0,75 eur/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. • Vosek odkupujemo po 3,12 eur za kilogram. ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu, prevzem samo do 31. 3. 2009, v zaprtih plastičnih vrečah. ■ Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 €. ■

GRELCI ZA MED
179 €

KAKOVOSTNA RSF-TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ
AKCIJSKA CENA 89,60 €!

Žica za satnike 250 g
4,5 €,
250 g CINK 2,2 €

Kakovostne pogače stimulans v obliki paste (mleti sladkor, invertni sirup). Izdelane so po posebnem postopku in se ne strdijo.

SUPER AKCIJA

SATNICE – AŽ, LR: 0,66 €

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

PRIZNANO VZREJALIŠČE
ČEBELJIH MATIC DEBEVEC

Sprejemamo prednaročila za označene in selekcionirane matice kranjske pasme.

Ne zamudite sofinanciranja čebelarske opreme RS in EU!